

Uredništvo in upravnishvo Glasila je v Chicagi, Ill., 2821 So. 40. Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljave, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina na Zdr. Države in Canado je \$1.00, za inozemstvo \$1.50.

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izjaha vsaki teden v petek.—Cirkulacija je dosegla nad deset tisoč natisov. List je razširjen po Zdr. Državi, Canadi i stari domovini.

Cene za oglas po pogodbi. Enostopna 10 point vrsta 8 centov.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

LETO—YEAR VI.

Chicago, Ill., 13. junija (June) 1913.

ŠTEV.—NUMBER 24.

Zakaj nasprotujejo samostojni politični organizaciji delavstva?

Buržoazno časopisje, ki je odprt ali prikrit sovražnik delavstva, najbolj pobija politično organizacijo delavstva. Dokler se delavci organizirajo le strokovno, tedaj marsikateri boržnazni list, ki je delavstvu nasproten, hoče pa ohraniti delavstvu prijazno krinko, priporoča delavstvu, da naj se strokovno organizira. Lastnik lista ne naroči svojim urednikom, da naj pišejo za strokovno organizacijo, radi tega, ker smatra za krivico, da delavci dobivajo nizko mezdo pri dolgotrajnem delavnem času in so izpostavljeni raznim šikanam, marveč odločajo pri tem osebne koristi. Med naročniki je mnogo unijskih — strokovno organiziranih delavcev, katerih lastnik lista neče zgubiti za nobeno ceno. Zanj so naročniki toliko vredni, kot za prodajalca jestvin njegovi odjemalci ali za gostilničarja njegovi gostje. Zgubiti jih neče, dokler niso njegovi interesi v nevarnosti, dokler strokovna organizacija delavcev ne krši njegovega profita.

Kadar se pa strokovna organizacija dotakne njegovih interesov, takrat pa lastnik lista zapove svojo imeno urednikom, da udarijo z vso silo po nji, kakor se je zgodilo v stavki tiskarjev v Chicagi. Hearstovi listi so pred stavko kar kipele ljubezni do strokovno organiziranih delavcev. Ko je stavka pričela, so pa strokovno organizirani delavci nakrat postali v očeh te gospode ulična drhal, ki zasmejuje zakon in gosposko in je imetku nevarna. Kakor lastniki boržnaznih listov različno v različnem času nastopajo proti strokovno organiziranim delavcem, ravnotako so edini, da je treba složno nastopiti proti razredno zavajnim in v socialistični stranki politično organiziranim delavcem.

Nikdar ne priporočajo boržnazni listi, da naj se delavci kot razred organizirajo tudi politično. Po mnenju boržnaznih časnikarjev naj delavci glasujejo za kandidate, ki so jih postavili republikanski, demokratični ali progresivistovski politični "boši". Zakaj? Odgovor na to vprašanje, nam dajejo dogodki v Patersonu, kjer sivolotkalec in njih sestrokovni tovariši že četrta leta štrajkajo.

Župan v tem mestu izvrši vse, kar je v njegovih močeh, da bi tovarnarjem pripomogel do zmage. Delavce je oropal zborovalne svobode. Nanje je spustil svojo policijo, da s količji pobija štrajkujoče delavce in jih vlačil pred sodišča, kjer se jih seveda obsodi. To je kapitalističen župan po volji oderuhoval in izkoriščevalcev, kakeršnega si želi vsaka oderuška duša. Človek je za izkoriščevalce neprecenljive vrednosti in marsikateri kapitalist izven Patersona si želi, da bi v njegovem mestu imeli takega moža za župana, ki ga ne peče vest, ako se delavcem gode najbolj kričeče krivice.

V bližini Patersona leži majhno mestece Haledon. Delavci v Haledonu so pri zadnjih volitvah izvolili socialisti za župana. Socialist Brueckner, župan v Haledonu, ima zelo otežkočeno stališče. On je edini socialist v tej občinski upravi, kateremu mečejo njegovi boržnazni soursadniki polena pod noge pri izvajanju njegovih odredb. Vzlic temu je župan obdržal mirno kri in stori, kar smatra, da koristi delavcem v njegovi občini. Župan se ne briga le za dobrobit delavcev v Haledonu, marveč mu so pri srcu tudi koristni štrajkujoči delavci v bližnjem Patersonu.

Ko je župan v Patersonu vzel štrajkujočim delavcem zborovalno pravo; jim onemogočil, da bi

se na zborovanjih posvetovali, kaj naj storijo, da zmagojo v tem boju, jih je socialistični župan v Haledonu povabil, da naj pridejo zborovat v Haledon, kjer jih je ne bo motil nihče pri zborovanju. Delavci so sprejeli vabilo in vršili so se shodi v največjem miru in redu, na katerih je bilo do 20 tisoč udeležencev.

Mirno in dostojno je zborovala ta ogromna delavska množica. Zakaj? Socialistični župan v Haledonu ni dovolil, da bi policija in privatni biriči stražili in nadzorovali zborujoče delavce. V Patersonu, kjer so policijske in privatne biričke čete vzdrževale "red in mir", je prišlo do rabuk, ker se policija in zasebni biriči ne znajo obnašati tako, da bi ne izživali in žalili mirno zborujočih delavcev. V Haledonu, kjer so se večasi sešli na zborovanju vsi stavkujoči delavci, je bil vedno mir in red.

Smelo lahko trdimo, da bi bili patersonski tkalci že zdavnaj podlegli kapitalistični premoči, da jim ni priskočil socialistični župan iz Haledona na pomoč in jim dal priložnost, da smejo zborovati na ozemlju haledonske občine. Ravnotaki lahko izrečemo odprto, da bi bili delavci v Patersonu že zdavnaj zmagali, ako bi bil župan v Patersonu socialist.

To resnico poznajo tudi tovarnarji v Patersonu, zategadelj so hoteli prisiliti socialističnega župana v Haledonu, da bi posnemal v nasilnem nastopanju napram štrajkujočim delavcem patersonskega župana, da bi se delavci po večtedenskem štrajku vrnili k delu najmanjšega vspeha na delo.

Brueckmann, župan v Haledonu ni le socialist, marveč tudi mož v svojem srcu. Ko so ga na prizadevanje tovarnarjev v Patersonu postavili pred veleporotnike, da bi ga prisilili, da bi nastopil proti patersonskim štrajkujočim delavcem, katere je njih župan izdal, so je haledonski socialistični župan izkazal, da je kos svoji nalogi. Očitali so mu, da je dovolil v Haledonu govoriti "puntarsko". Župan je to trditve ovrgel in dokazal, da so boržnazni časniki lagali debelo. Ko so govorili o razburjenju delavcev jim je razložil, da je bilo razburjenje delavcev nekaj naravnega, ki so se pa vseskozi obnašali mirno in dostojno. Ko so socialističnemu županu priporočali, da mora na temelju zakona o nedeljškem počitku preprečiti shode ob nedeljah, je socialistični župan izjavil: "Prav imate! Potem bom po zakonu zabranil, da ob nedeljah ne bo drdral noben avtomobil po haledonskih ulicah, ne bo vozil noben voz ulične železnice in nobena kočija." Župan bi bil najbrž dal zapreti tudi cerkve.

Veleporotniki niso mogli priti do živega socialističnemu županu, ki je odgovarjal mirno in hladno in branil štrajkujoče delavce, mejtem ko še danes patersonski župan deluje v interesu kapitalistov, jemlje delavcem zborovalno pravo in dovoli, da jih smejo preganjati policija in zasebni biriči.

Dogodki v Patersonu govorijo glasno neovrgljivo resnico, da buržoazni časnikarji radi tega priporočajo delavcem, da naj volijo po milosti kapitalističnih "bošev" republikanske, demokratične in progresivistovske kandidate v vse zakonodajne zastope, ker so ti kandidate golo orodje kapitalistov, kakor so buržoazni časnikarji. Kar se je dogodilo v Haledonu in Patersonu, je za delavce važno, ker dokazuje, da delavci zmagujejo, ako znajo izrabiti svojo politično moč, obenem pa dokazuje, da so vsi buržoazni časnikarji v službi kapitalizma, ker priporočajo in povdarjajo: Delavci, ne organizirajte se politično v socialistični stranki!

Inozemstvo.

— Nemčija je zopet bogatejša za enega vojaškega zračnega krizarja. Pri poskuševanju voznji ga je vodil grof Zeppelin, ki se je zelo pohvalno izrekel o nji.

Hud vihar vrtnice je mestece Plochingen v nekarskem okraju, popolnoma razdal. Mesteece je štel približno 2500 prebivalcev in je skoraj popolnoma zginilo s površja.

V Frauendorfu pr Stettinu je neki skeb umoril štrajkujočega delavca. Policija, mesto da bi aretiral morilca, je skrbno čuvvala tovarno, in se norčevala iz štrajkujočih delavcev. Skrivoma je telefonirala za pomoč v Stettin. Ko je došla pomoč, so policaji naskočili delavce. Streljali in sekali so s sabljami, kakor da bi bili obsejeni. Šestdeset delavcev je obležalo ranjenih na bojišču. Podivjanih policajev je bilo ranjenih le deset.

— V Londonu je pričela obravnava proti voditeljem gibanja za žensko volilno pravo, ki so obtožene zarote in uničenja tuje lastnine.

Občinstvo se zelo zanima za sodniško obravnavo sufraget v Londonu, ki so obtožene nasilnih dejanj. V sodni dvorani je malo navzočih žensk. Vse nosijo krog rokavov in trak v znak žalosti za Emilijo Davisonovo, bojevito sufragetko, ki je umrla za poškodbami, katere je dobila, ko je pri konjski dirki hotela obdržati kraljevega konja.

— Mehikanski vstasi so v okraju severno od Vera Cruza, kjer živi mnogo ameriških farmarjev in delavcev, ki so zaposleni v podjetjih za naravno olje, zopet napredovali, dasiravno mehiška vlada trdi, da ji o tem ni nič znano.

V Colombiji so postavili Juana Manuela Diaza, ki je bil ogleduh Huertove vlade, pred vojni sod. Po kratkem posvetovanju ga je vojno sodišče vstaveš spoznalo krivim. Ustrelili so ga na mestu.

General Tovino je v imenu diktatorja Huerta ponudil vstake-mu generalu L. Blancu tri tisoč mehiških tolarjev, ako priše s svojim vojaštvom zvestobo diktatorju.

— Kitajska vlada je naznanila državnemu tajniku Bryannu, da se strinja z njegovimi mirovnimi načerti. Kitajski poslanik je obvestil Bryana o sklepu kitajske vlade in ga prosil za nadaljne podrobnosti.

V Kitajskem morju so pomorski roparji naskočili angleški parnik "Robert Lebaudy". Odnesli so \$30.000. V boju je padel neki potnik, več mornarjev je bilo pa ranjenih.

Po poročilih iz Kitaja se zopet pojavljajo pogosto morski tolovaji na Kitajskem morju.

— Italijanska zbornica je dovolila 400 sto tisoč dolarjev za udeležbo Italije pri panamski pacifični svetovni razstavi, ki se bo vršila leta 1915 v San Franciscu.

— Vsaka balkanska delegacija je svetovala svoji vladi, da naj predlaga takozvano konvencijo s Turčijo.

Predsednik črnogorske delegacije, ki je predsedoval konferenci, se je v svojem govoru poslovil, obenem se pa zahvalil v imenu vseh delegacij kralju Juriju, britski vladi in siru Edvardu Greyju za izkazano gostoljubnost.

Dunajska "Neue Fre Presse", ki je trobilo avstrijskih velekapitalistov in boržnazcev, je priobčila brzojavko, ki se glasi, da je vojna med balkanskimi zavezniki neizogibna (!)

Srbija buje ne dovoli, da bi bolgarske vesti šle preko njenega ozemlja. Poloficiozni bolgarski

"Mir" izjavlja: "Nobena bolgarska vlada ne bo dovolila v srbsko-bolgarsko zvezo."

— V Tokiju na Japonskem je takozvana "Protiameriška mladina" sklicala ljudski shod, ki ni bil dobro obiskan. Znani agitatorji so hujskali za vojno z Zdr. državami in kritizirali ministre, ker niso nastopili proti zemljiščni protijaponski predlogi v Kaliforniji. Shod je sprejel resolucijo, v kateri se glasi, da se naj takoj napove vojno Zdr. državam.

— V Calcutti so baje prišli na sled tajni družbi, ki je agitirala in izdelala načrt za izgon Angležev iz Indije. Aretirali so 44 domačinov, ki so večinoma člani bogatih družin.

Ameriške vesti.

— V Spokane, Wash. sta dva tolovaja napadla na ulici nekega pasanta. Detektiv Viktor Benway ju je zasačil in je prišel takoj streljati iz samokresa. Tolovaja sta na strele odgovorila s strel in ranila detektiva na nogi, vendar pa nista imela časa, da bi se odpeljala s koleseljem in pustila sta koleselj in konja na ulici. Ko je detektiv dobil zadostno pomoč, je spregel konja in ga pustil, da je šel svojo pot. Konj je policajem služil kot kažipot do hiše, v kateri sta stanovala tolovaja in v kateri so ju prijeli.

— Letos so uvozili v Zdr. države za \$16.000.000 diamantov. Najvišji je bil uvoz v mesecu aprilu, ki je znašal \$3.826.681 ali \$874.000 več kakor lani v tem mesecu. Do sedaj se je plačalo carine za brušene diamante deset odstotkov od vrednosti, nebrušeni diamanti so bili uvoznine prosti. Po novi colniški lestvici bo treba plačati od nebrušenih diamantov 10 odstotkov, od brušenih pa 20 odstotkov. Razloge za sedanji pretirani uvoz diamantov je iskati v tem, da se hočejo trgovci z dragulji preskrbeti z diamanti, predno pride v veljavo nova colninska lestvica.

— Temperenčne pijače so v Ameriki večasih bolj nevarne kot opojne, kar dokazuje naslednji dogodek. Na Madison ulici v Chicagi sta stopila v prodajalno sodavice in sadja 14letni Fay in 17letni Linklater. Zahtevala sta po eno čašo rdeče sodavice. Komaj sta bila na ulici, ju je napadel krč v želodec. Še predno je prišel zdravnik na lice mesta, je bil Linklater mrlič, njegovega tovariša so pa v zelo kritičnem položaju odpeljali v bolnico. Policija je uvedla preiskavo.

— Predsednik unije mestnih delavcev v Chicagi sporoča, da so se mestni delavci v Pittsburghu, Pa. tudi organizirali. Zda bodo skušali posamezne unije mestnih delavcev organizirati v zvezi, ki se bo pridružila "Ameriški delavski zvezi."

— V okrajni bolnici v Los Angelesu je umrl polkovnik John J. Gosper, prejšnji governor Arizone, kot naveden siromak. Prijatelji so mu hoteli pomagati, pa je odklonil vsako denarno pomoč. Svoje premoženje je izgubil v nesrečnih rudniških spekulacijah. Od te dobe je živel v majhni sobici in v zelo siromašnih razmerah.

— Na električni stol obsojeni policijski lajtnant Ch. Becker v New Yorku, ki je bil spoznan krivim, da je sodeloval pri umoru Hermana Rosenthala, lastnika igralnice, in je sedaj v mrtvaški celici v Sing Singu, je uležel pri najvišjem sodniku Goffu prošnjo za novo obravnavo. V prošnji je

navedel, da ima nov dokazovalni material; da je njegova obsodba v protislovju z zakonom in da njegova krivda ni dokazana; da je S. H. Haas, porotnik, večkrat zapustil porotniško sobo, da je šel k zobozdravniku; da je treba v interesu pravice dovoliti novo obravnavo.

Frank A. Moos, pomožni državni pravdnik, ki je vodil obtožbo proti Beckerju, je ugovarjal pritohbi. Zadnjo in odločilno besedo bo spregovoril sodnik Goff.

— V Sioux City, Ia. so zmagali klavniški delavci v klavnicah Cudahyja in Armourja. Zastavkalo je 1500 delavcev. Šlo se je za povijanje mezde.

— V Patersonu so prave ruske razmere. V Rusiji, sploh v nobeni azijski satrapiji, se ne preganja tako kruto štrajkujočih delavcev, kakor v tem mestu.

Minoli teden so porotniki spoznali 38 štrajkujočih delavcev krivim, da so kalili javni mir, ker so kot stavkovne straže vršili svojo dolžnost. V nevarnosti so, da bodo kaznovani s \$500 denarne globe, ali pa od 1. do 3. let ječe. Lahko pa dobijo obe kazni.

— Charles Moyer, predsednik Zpadne rudarske zveze (W. P. of M.) je izjavil, da bodo organizirali topilnice Guggenheima ali ga pa prisilili, da bo zaprl vrata topilnic.

— Iz Detroita, Mich., poročajo, da je zastavkalo 12 sto delavcev na Pere Marquette železnici, ker je železniško ravateljstvo odklonilo povišanje mezde. Od stavke so prizadeta naslednja mesta: Saginaw, Grand Rapids, Jonia in Traverse City. Ker so lokomotive v zelo slabem stanju, je tovarni promet vstavljen, osebni vlaki pa vozijo deloma.

Železnice sedaj upravljajo komkurzni upravitelji, ki jih je imenovalo zvezno sodišče. Iz tega vzroka zdaj stražijo železnice zvezni nastavljenici. Stavkokaze so dobili iz Chicage in Detroita.

— V mestu bratovske ljubezni — Philadelphiji so aretirali J. Wellnerja, tovarnarja za glasovirje, ker je osumljen, da je tržil z belimi sužnjicami.

Wellner je dal neki zloglasni trgovki s človeškim mesom in petim belim sužnjicam, ki so bile v hiši sramote, katero je pred kratkem zaprla policija, potrebni denar, da je "čedna" družba odpotovala v Aleksandrijo, Wa., da je tam zopet odprla hišo sramote. Mimica Hahnova se je obvezala, da bo tovarnarja odškodovala za storjeno uslugo iz dohodkov, ki jih bode nosila hiša sramote. V Aleksandriji so Hahnovo zaprli in prosila je svojega prijatelja, naj položi zanj jamčevino. Ker ji prijatelj ni hotel storiti usluge, ga je ovadla, da je bil v mestu bratovske ljubezni aktuelni lastnik hiše sramote.

Zvezni komisar Craig je postavil tovarnarja pod tisoč dolarjev varščine. Tako se pogrezajo stebri današnje družbe v močvirju.

— V Council Bluffs, Ia. je izdal sodnik zaporno povelje za W. E. Cotrella, prejšnjega glavnega tajnika Y. M. C. A. (Zveze krščanskih mladeničev), ker je osumljen, da je hotel namenoma zapaliti poslopje Y. M. C. A.

Cotrell se je baje priznal krivim, na kar ga je komisija zdravnikov priznala blaznim in ga odala v norišnico. Vodja norišnice ga je po daljšem opazovanju proglasil popolnoma zdravim, na kar je sodišče izdalo ukaz, da se ga aretira.

— Amos Pinchof, osebni prijatelj in pristaš Ruzvelta, je poslal Pat. Quinlannu, nevstrašenemu bo-

ree v vrstah štrajkujočih delavcev v Patersonu, ček za pet sto dolarjev, da se ga uporabi proti brutalni sili kapitalistov, ki tep-tajo ustavne zajamčene pravice, z besedami: "Ne simpatiziram z I. W. W., vendar Vam pošljem ček, ker želim, da se proti Vaš obsojbi, ki bje vsakemu pravu v obraz, nastopi z vsemi pravnimi sredstvi."

Čast delu in motivu A. Pinchof-ta! — Ali kje je pa ostal junak "socialne pravice", kje je celi Ruzveltova stranka v tem boju ljudstva proti brutalni sili zasme-hovalcev zakona in reda?

— Kako naklonjeni so progresisti delavcem, najbolj dokazuje država Kalifornija, ker so obe zbornici legislature, governor in drugi državni uradniki pobarvani z Johnson-Ruzveltovo barvo. Kakšna je naprednost te stranke, dokazujeja dve obsodbi, ki sta ju izrekla sodnika, imenovana po Johnsonu, ko je minolo že dve leti, odkar se je bojeval boj za svobodo govora v San Diegu. V tem boju sta bila Kirk in H. M. Me Kee, obsojena na šest mesecev ječe in tri sto dolarjev denarne globe. Uložila sta priziv, ker je bila po njihju mnenju mestna odredba v protislovju z ustavo, torej vsled tega tudi obsodba neveljavna. In kaj se je zgodilo? Sodnika sta njima priznala 16 mesecev ječe zavoljo zarote!

Taka je socialna pravica.

— V Patersonu je čimdalje lepše. Kmalu bo treba vprašati, ako so se vrnili temni časi angleške tiranije pred ameriško revolucijo, ali če je Paterson turško gnezdo, kje v Aziji. Saj vesti, ki prihajajo iz tega mesta, vznbujaajo v nas dvom, da bi bilo mesto v ameriški republiki.

Iz Washingtona poročajo, da je odšel senatni preiskovalni komitej, sestojec iz štirih senatorjev, pisarjev in stenografov, v West Virginijo, da preišče razmere v stavkovnem okraju. Senator Borah bo vodil preiskavo zavoljo tlačanstva. Nad sto rudarjev bo zaslišanih pred preiskovalnim komitejem, ki bodo izpovedali o strahotah vojaške diktature. Komitej se bo bavil tudi z obtožnic, v kateri rudarje dolžijo zarote.

— Iz Charlestona, W. Va. poročajo, da so zopet aretirali uredni-ka lista "Labor Argus". Postavili so ga pod \$500 varščine.

Urednik lista je uležel tožbo za odškodnino proti governerju Hatfieldu, ker je bila lastnina "Labor Argusa" uničena. Governer se baje brani izročiti lastnino lista.

V vsem premogovniškem okraju povsod vre, ker vojaki hodi-jo od hiše do hiše in izprašujejo rudarje kakor inkvizitorji o vsem, kar jim prav nič mar ne gre. Vojaki jim pravijo, da se morajo vrniti na delo, ali jih bodo pa deportirali iz države. Situacija je danes taka, da pričakujejo, da vsaki trenotek na westvirginjskem premogovnem polju izbruhneplošna stavka.

Nadalje poročajo iz Charlestona, da so obožili F. J. Hayesa, podpredsednika "Združenih rudarskih delavcev" (U. M. W. of A.) in 17 drugih odbornikov rudarske organizacije na podlagi Shermanovega protitrustanskega zakona. S to obtožbo je vlada direktno napovedala boj delavskim organizacijam. Gospodje mislijo, da bodo delavci pozabili do prihodnjih volitev pljusko, ki so jo dobili v obraz. Ako gospoda dela take račune, se hudo moti. Vsak udarec odpira nezavednim očem in množi armado razredno zavajnih delavcev. Zda govori gospoda, pri bodočih državnih volitvah bodo govorili pa delavci.

bo suspendiran. Izvzeti so le tisti bratje, ki so oddaljeni 10 milj od društvenega sedeža.

Fr. Bartolj, predsednik.

Collinwood, O.

Apeliram na vse članice društva "Planinski raj" šte. 185, da naj se v polnem številu udeležijo redne seje, ki se bo vršila dne 15. junija točno ob dveh popoldne. Na dnevnem redu imamo zelo važno točko, katero bomo treba rešiti. Na splošno glasovanje pred predlog društva "Francisco Ferrer", šte. 131, ki je v smislu pravil dovolj podpiran in predloženo članstvu, da se po svojem prepričanju s splošnim glasovanjem izreče za ali proti predlogu. Upam, da nihče ne izostane od seje dne petnajstega junija, ako ga ne bodo zadrževali tehtni vzroki.

Franciška Brajer, tajnica.

Arona, Pa.

Naznanjam vsem bratom društva "Slozni Slovenci in Slovaci", šte. 199, da je društvo sklenilo na redni mesečni seji, da se vsi člani udeležijo prihodnje seje, ki se bo vršila dne 6. julija. Kdor se ne bo udeležil seje, ne da bi se opravičil s tehtnim vzrokom, bo moral plačati 25 c v društveno blagajno.

Jakob Okorn, zapisnikar.

Chicago, Ill.

Društvo "Narodni vitezi", šte. 39. S. N. P. J. je sklenilo na svoji zadnji mesečni seji, dne 7. junija, da se udeležijo korporativno vrtno veselice, katero priredi slov. del. pevski zbor "Orel" iz Chicago Ill. Vrtne veselice se vrši v nedeljo dne 15. junija v Lake Side Grove, 96 St. in Ewing ave. v South Chicago. Ker se veselica vrši v South Chicago, je društvo zaključilo, da se zberemo ob dveh popoldne pri bratu John Kosičku, 1805 So. Centre Ave. Od tam se odpeljemo skupno na omenjeni prostor. Udeležite se v polnem številu, ker bomo tudi mi potrebovali pomoči od bratov.

Na svidenje v nedeljo dne 15. junija v So. Chicago!

John Koren, zapisnikar

Indianapolis, Ind.

Pozivljem vse brate društva "Francis Prešeren", šte. 34, da se udeležijo prihodnje seje dne 6. julija, ker se bo razpravljalo v prid društveni zastavi.

Tony Radković, tajnik.

Calumet, Mich.

V imenu društva "Bratska Slova", šte. 62, pozivljem vse brate tega društva, da se polnoštevilno udeležijo društvene seje, ki se vrši dne 15. junija. Na dnevnem redu je več važnih točk, najbolj važna med njimi je pa splošno glasovanje o dodatku k pravilom društva "Francisco Ferrer" za dvojno zavarovalnico. Bratje, dolžnost vas veže, da pridete vsi na sejo in glasujete po svojem lastnem prepričanju. Ako pride ta predlog v poštev, bode po mojem mnenju toliko lažje zjediniti sodbodimiselne jednote in zveze, ustanoviti močno združeno podporo organizacijo, ki nas bode obvarovala pred vpropastenjem. Na svidenje dne 15. junija točno ob dveh popoldne.

L. Junko.

Livingston, Ill.

Društvo "Bratje vsiazenega", šte. 96., bo priredilo plesno veselico v nedeljo dne 15. junija na prostoru za piknike. Začetek točno ob dveh popoldne. Na veselico vabimo vsa bližnja slovenska društva, sploh tudi vse drugo tukajšnje slovensko občinstvo. Ako bi na dotični dan deževalo ali morda snežilo, je veselica preložena za nedoločen čas!

Toraj na svidenje dne 15. junija pod košatim drevjem in na duhteči trati. Za točno postrežbo bode skrbel

ODBOR.

Chicago, Ill.

Dne 15. junija bode dan veselja za vse narode v Chicago. Slovenci bomo imeli še izvanredno veselje. Kdor se ne bo hotel udeležiti piknika vseh narodov, se lahko udeležijo slovenskega, ki ga priredi slov. del. pevski zbor "Orel" v Lake Side Grove na Ewing ave. in 96 cesti v So. Chicago. Da ne bo kdo tolažil, da je pevski zbor nalašč priredil izlet na omenjeni dan, izjavljam, da je to provzročilo, ker je bilo neznano, pevskemu zboru, da se mednarodni pik-

nik vrši dne 15. junija v River-view parku.

Vsem, ki nas bodo posetili, jim kličemo: Dobrodošli! Vsaka kara, ki vozi do 63. ceste, vas pripelje do "grova", ako vzamete na 63. cesti karo, ki vozi do Jackson parka, kjer stoji Hammond kara, ki vozi v So. Chicago. Toliko v pojasnilo.

J. Andlovic

Chicago, Ill.

Pozor člani "Francisca Ferrera" v Chicago!

Prihodnja redna seja tega meseca se vrši v torek dne 17. junija ob 8 uri zvečer v naših navadnih prostorih. Seja je preložena radi socialističnega piknika, ki bo v nedeljo 15. jun. v Riverview parku in katerega se nedvomno vsi člani udeležijo. Torej ne pozabite: v torek zvečer dne 17. t. m.

Tajnik.

Cle Elum, Wash.

Priporočam vsem članom društva "Dobrodošli", šte. 79, da se prihodnje seje vsi zanesljivo udeležijo, ki se bo obdrževala dne šestega julija. Nekatere točke dnevnega reda so izostale za prihodnjo sejo.

Kdor ne bo vršil svojih društvenih dolžnosti, bo sam zakrivil, ako bo društvo z njim ravnalo v smislu pravil.

John Butorac, taj.

Ladysmith, B. C.

Seje društva "Orel", šte. 109 se vrše bodoče vsako drugo nedeljo v mesecu v Unijski dvorani (Union Hall) na South Wellingtonu.

Jos. Pečjak, taj.

Chicago, Ill.

Vsem članom in članicam društva "Slavija" na znanje!

Člani, ki še niso plačali rednega ašesmenta na seji dne 8. junija, naj storijo svojo dolžnost do dne 25. t. m., ker se bo z onimi, ki niso zadostili svoji dolžnosti, ravnalo v smislu pravil. (Čitaj stran 31, člen osmi, točka prva.)

Joe Werščaj, taj.

Chicago, Ill.

Apeliram na članstvo društva "Slavija", šte. 1., da se zbere v mnogem številu dne 15. junija ob eni popoldne v prostorih brata M. Potokarja 1625 So. Centre Ave., odkoder se odpeljemo na "Orel" izlet v So. Chicago. Tako se glasi zaključek zadnje seje.

Pri poročilu veselice odbora so se v zadnji izdaji "Glasila" urinile naslednje pomote:

Mesto Mike Kastrun nabral \$3.00, naj se čita \$8.00. Pri poročilu nabiralec M. Sholarja se je izpustilo ime Anton Eržen, ki je daroval \$1.00.

Josip Verščaj je nabral še en dolar. Darovala sta po 50 c J. Sluga in J. Mihelič.

V imenu veselice odbora se še enkrat vsem darovalcem zahvaljujem.

John Žvanut, zapisnikar.

Granville, Ill.

V smislu sklepa društvene seje z dne 8. junija bo vsak bolniški obiskovalec društva "Jugoslavnici", šte. 186 plačal pol dolarja v društveno blagajno, ki ne bo obiskoval bolnih bratov in potem prišel na sejo poročat, v kakšnem stanju je našel bolnike.

Kdor se ne bo udeležil tretje redne seje, bo plačal ravno tako pol dolarja v blagajno.

Ker je odpotoval prejšnji tajnik sem prevzel tajniške posle. V bodoče naj se pošiljajo društvene reči na naslednji naslov: Frank Joger, 8. bx. Granville, Ill.

Gillbert, Minn.

Društvo "Sparta", šte. 61, priredi dne dva in dvajsetega junija v dvorani Josipa Nosena svojo veselico. Začetek točno ob dveh popoldne. Opozorjam člana, da naj se zanesljivo udeležijo veselice, ker bo vsakdo, ki bo izostal vseeno plačal 50 c v društveno blagajno.

Na veselico vabimo tudi vsa sosedna društva in društvo "Napredok", šte. 69. S. N. P. J. v Eveleth, Minn., sploh vse rojake in rojakinje v Gillbert in okolici.

John Komatar, tajnik.

— **Semiški predor.** 10. maja ob 4. zjutraj so prebili pri Semiču 1976 m dolgi predor na novi železniški progi Novo Mesto — Metlika.

Razprava o jednoti.

Cleveland, O.

V 22 šte. "Glasila", čitam v rubriki "Razprava o jednoti" med drugim tudi dopis iz Rock Springs Wyo., izpod peresa brata Jos. Pichlerja, v kojem razpravlja o predlogu društva "Francisco Ferrer", šte. 131. S. N. P. J. Omenjeni brat piše:

"Sedaj naj pridem k stvari, zakaj predlog dr. "Francisco Ferrer" ne odgovarja duhu (?) časa. S. N. P. J. se je izrekla za združitev enot in zvez in kot taka mora ustajati, odbor njen je pooblaščen, da deluje na to, da se jednote združijo. Če mi sedaj odobrimo dvojno podpodo in zavarovalnico, bomo storili nasproten (?) korak združitvi in to za to, ker bo podpora ravno takla kakor da bi dve jednote združili. Kdor je za združenje bo gotovo nasprotoval predlogu dr. "F. Ferrer".

Upam, da mi bo cenj. brat Pichler oprostil, da se predzmem nekoliko kritizirati njegove nazore v tej zadevi, ki se mi zde popolnoma napačni in brez vsake faktične podlage. Toda prej mi dovolite, da spregovorim par besedij o združenju naših podpornih organizacij.

Vsak trezno misleč Slovenec, kojemu ni črna zavist osobnoga kristolovstva ugasnila zadnje iskricke človekoljubja napram našim trpinom, mora iz vse duše pozdravljati krasno idejo o združenju naših enot in zvez. Ta ideja ni kakšna fantastična utopija, ampak naravnost velikega življenjskega pomena za naše organizacije, kakor tudi za ves narod. "Vsako kraljestvo zoper sebe razdeljeno, bode razdajano". Te peroseke besede velikega filozofa in nazarskega "puntarja" Krista, so se še vselej spolnile. To nam priča zgodovina vseh vekov. Divite et impera! Razdvojni narod, vladaj in izkoriščaj, je bilo geslo naših voditeljev (če jih smem tako imenovati), ko so nam vstanovljali številne podporne organizacije, s kojimi so nas postavili pred alternativo, — biti ali ne biti, živeti ali poginiti. Privredli so nas v labirint, iz kojega nimamo drugega izhoda, kakor potem združiti. — In do tega mora priti, ako nečemo čuti nekega dne tubornih glasov — Requiescat in pace, na grobu naših igranizacij... Ni treba verjeti meni, kajti resničnost vam bode dokazal čas, in kaj bode potem z našimi vdovami, sirotami in starimi onemoglimi člani? Tukaj torej je vprašanje, kterege ne smemo prezreti ne iz narodnega, ne iz humanitarnega stališča.

Marsikdo bode morda rekel: Kako naj se združimo, ko se naše podporne organizacije raznega verskega ali političnega prepričanja; to ni mogoče! Jaz pa pravim, da interesi delavcev združeni v eni ali drugi podporni organizaciji, so eni in isti. Vsi stremimo za tem, da si zboljšamo naš bedni položaj, v kojega je nas ukoval kapitalizem. Nihče nima pravice zahtevati od nas, da moramo biti nepolitični v svojih organizacijah, kajti narod brez politike je dandanes mrtev. Zato naj vsi pod zastavo S. N. P. J. Že to veličastno krasno ime takoj mogočen upliv na vsakega Slovenca, da ne bomo nikdar dovolili, da bi izgubili s pozorišča naših organizacij. Torej združimo se v S. N. P. J., nazaj ne moremo in ne smemo! Delavci, ne verjemite raznim zahrbtnim obrekovalecem, ki lajajo iz zaplota, da je S. N. P. J. socialistična, brezdomovinska; laž je, sama nesramna laž in škodoželjnost. S. N. P. J. je na istem stališču, kakor je bila ustanovljena. Molekova resolucija ni niti za las spremenila načelne izjave, ampak dala je le nalogo "Glasilu", da piše v naprednem duhu, modernu politično in strokovno organiziranega delavstva, ker drugače sploh ne more.

Pa recimo, da bi S. N. P. J. bila v resnici socialistična, ali je to kak greh ali sramota? Ne, nikakor ne! Kajti v socialistični stranki se ne organizirajo zločinci, ampak pošteni delavci, ki hočejo odpraviti postavnim potom sedanji krivični in korumpirani sistem, ter ga nadomestiti s pravičnim, boljšim, v katerem bo imel vsak človek pravico do eksistence, karokršna mu gre po božjih in naravnih zakonih. In to stremljenje imamo slovenski delavci dolžnost podpirati!

Tiste "rodoljube", ki kriče o "brezdomovinski" politiki S. N. P. J., bi jaz vprašal to-le: Kdo so bili tisti, ki so pričeli prvi krstiti svoja društva s krasnimi, lepimi, narodnimi imeni, ki nas spominjajo na ljubo staro domovino, (dasi smo jo morali zapustiti)? Kdo so bili tisti, ki so zavrgli imena internacionalnih svetnikov, ter postavili na čelo slovenskih društev imena naših prvoboriteljev, mučnikov in buditeljev naroda, ki so nam bolj sveta kakor kak španski ali latinski "svetnik", kojega bi sam Bog z Diogenovo svetliko zastojal iskal gore po sv. nebesih...? Kdo je prvi v Ameriki postavil na znak organizacije — krasno trobojnice, sim bol Slovenije, koja danes diči prsa nad 10.000 članov...? Morda vi liberalni nacionalisti ali katoliški rodoljubi! Kaj se? Pač pa tisti, kot škrlat rdeči internacionalni — brezdomovinski slovenski socialisti. — Tukaj gospodje so fakti, ki govorijo odločno in jasno dovolj, kdo ljubi narod in domovino? Ko bi jo le imeli...?

Zatoj rojaki — delavci napre! Združimo se v veliko, mogočno Slovensko narodno podporo jednoto, kar upamo, da se bo tudi zgodilo!

Vsak član S. N. P. J. je že danes prišel do prepričanja, da sedanja bolniška podpora, kakor tudi posmrtnina ne zadostuje; posebno ne za člane družinske očet ali matere. To je tudi vzrok, da so se mogli nekateri člani zavarovati še pri drugih podpornih organizacijah. V slučaju združitve družih organizacij S. N. P. J., postanejo isti člani (ki so še v drugi organizaciji) zavarovani za dvojno svoto in to že naravnim putem. Drugače niti misliti ni mogoče. Združiti se bomo mogli z imetjem, obveznostjo in dolžnostmi. Nihče ne more biti za združenje, ako je prepričan, da bo s tem korakom na primer zgubil eno bolniško podporo in eno posmrtnino, za kjo plačuje že leta, kot član dveh organizacij. Iz tega je torej razvidno, da na stotine članov S. N. P. J. v slučaju združenja bi bili pri S. N. P. J. dvakrat zavarovani, medtem, ko bi bili ostali le na tem stališču, kakor smo do sedaj, ako ne reformiramo pri S. N. P. J. zavarovalnine in bolniške podpore po razredih. Po združenju ne bomo imeli več prilike zavarovati se pri več organizacijah. Vsaj naprednih ne. Iz tega stališča je predlog društva "Francisco Ferrer" postavljen na referendum, popolnoma odgovarja duhu časa, ter je naravnost življenska potreba za člane S. N. P. J. in ne nasprotuje ali ovira popolnoma nič, združenju slovenskih podpornih organizacij.

J. F. Faletič.

East Helena, Mont.

Dasi mi okolščine ne dopuščajo slediti vsem razpravam, ki se vršijo glede dvojnega zavarovanja, pri naši jednoti, vendar si ne morem kaj, da ne bi odgovoril na dopis brata Josepha Pichlerja iz Rock Springsa, Wyo., katerega sem ravnokar prečital. On hoče v splošnem dokazati, da bi dvojna podpora škodila združitvi enot, ne pada pa niti enega dokaza v to. Jaz trdim ravno nasprotno. Ako hočemo združiti že vse napredne jednote in zveze, tedaj bode v prvi vrsti potrebno, da ustanovimo več razredov. Dva ne bode sta zadostovala; treba bode tri, štiri ali pa še več razredov. Predlog društva "Francisco Ferrer" je popolnoma potreben, naj si bode od katere strani hoče. Ako že pride do združitve, bode ta člen najboljša podlaga za nadaljni razvoj skupne organizacije, dokler pa nismo združeni, je pa tudi potrebno, da imamo dva razreda v naši jednoti. Edini ugovor, katerega imam proti sedanjemu predlogu za dva razreda, je ta, da dva razreda ne zadostujeta. Potrebno bi bilo najmanj tri ali štiri razrede, toda to nas ne sme zadrževati, da bi ne glasovali za dva razreda. Ako bode ta predlog sprejet, potem pa zopet lahko razpravljamo v "Glasilu" o več različnih razredih. Samo to priporočam članom, da naj ne stavijo prehitro predlogov. Naj se pusti čas, da lahko člani korenito razpravljajo v "Glasilu" o takem važnem vprašanju, ker le tako bomo prišli do dobrih zaključkov. Za sedaj pa upam, da bode predlog za dvojno zavarovanje v splošnem odobren!

M. Z.

Vesti iz domovine.

LJUBLJANA IN KRANJSKO.

— **Elektrarna ob Ljubljani.** Deželna vlada je prisodila skupnemu projektu deželnega odbora in uprave drž. železnice za izrabo vodne sile na Ljubljani "z ozirom na njegovo pretežno važnost za narodno gospodarstvo" prednost pred projektom mestne občine ljubljanske. Zoper to razsodbo je dopuščena pritožba na poljedelsko ministerstvo, katero bodo nekateri podjetniki izrabili indirektno, da onemogočijo razvoj industriji na Kranjskem. To je že stara pesen na Kranjskem, da podjetniki kaj radi nahujskajo lastniške zemljišče ob reki, iz katere se hoče črpati vodno silo, da zahtevajo pretirane odškodninske cene.

— **Veleizdajalec v Metliki.** Posestnika Antona Gustina v Metliki je nekdo ovadil zaradi kliciev proti avstrijski državi. Metliško sodišče je že uvedlo preiskavo. — Na Kranjskem že kmalu ne bo vasi brez "veleizdajalcev."

— **Smrtna nesreča na južni železnici.** Prižigalec svetilk Alojzij Marolt, rojen 20. septembra 1883 v Korentku, je hotel čez tir, kjer se odecpi proga Dolenske železnice z južnega kolodvora. Stekel je čezenj, da prehitil prihajajoči vlak, a ob polzkih tleh mu je izpodrsnelo ter je padel. Kolesa so mu šla čez prsi in mu zdrobila lev roko. Bil je takoj mrtev. Prihitela je na lice mesta rajnikova žena, ki je mlo plakala, ki je zagledala mrtvega moža, s katerim je bila omožena šele dva meseca. Ljudje so prihili na kraj nesreče. Kmalu sta došla na kraj nesreče e. kr. policijski nadkomisar dr. Skubelj in železniški zdravnik dr. Geiger, ki sta odredila, da so rajnika prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

— **Preprečena avtomobilska nesreča.** Neznani zlobneži so na Trati pri Škofji Loki čez cesto položili sedem metrov dolg hlo in tako zaprli vso cesto. Po 11. je od škofjeloškega kolodvora privozil avtomobilni omnibus s 7 potniki. V daljavi 20 metrov je šofer k sreči opazil hlo in mogel se o pravem času ustaviti vozilo; drugače bi se bila pripetila usodna nesreča.

— **Požar v Ribnici.** Iz Ribnice poročajo: Popoldne ob 4 se je vnelo na Bregu št. 12. Ker je bil močan veter, je bil del vasi takoj v ognju. Pogorele so štirim gospodjem hiše z vsem, ker so bili ljudje na polju, skednji in en kozolet. Najnesrečnejša je vdova, kjer se je vnelo, zgorelo so ji vse tri krave in oba prašiča. Zažgali so najbrže otroci.

— **Nova vojašnica.** Na svetu e. kr. kmetijske družbe na Poljanah se zgradi vojašnica za domobranske topničarje.

KOROŠKO.

— **Razmere v rudniku v Lešah.** Ravnateljstvo rudnika v Lešah in Prevalju išče rudarje s tem, da jim obljubuje visok zaslužek. Ravnateljstvo za svoj lov na rudarje tudi prav nič ne varčuje z denarjem, ker ve, da bo ta denar že dobilo zopet od rudarjev. Razpošilja na vse strani nabiravece, ki vabijo delavce z lepimi obljubami, kakor visoke mezd, brezplačna, lepa stanovanja in kar je še takih stvari, ki vlečejo. Če jih enkrat dobe, potem jih ravnateljstvo ne spusti več iz krempljev, ker so rudarji brez sredstev in beda jih sili, da vztrajajo pri izkoriščevalnem podjetju. Prav žalostno je pa to, da se dobe celo rudarji, ki opravljajo ta nesramni posel za grofovskega izkoriščevalca. V aprilu je odšel rudar Andreas nabirat žrtve za leški rudnik in res je ujel 20 rudarjev. Ti so prišli v Leše, a ko so spoznali, da so bile vse lepe obljube le prazne besede, je 17 od njih zopet odšlo. Tujim delavcem obljubujejo lepa, brezplačna stanovanja v Lešah, a vse polno rudarjev mora stanovati v Prevalju, ker v Lešah ni stanovanj. Obratni vodja Stanek naj najprej povisa mezd delavcem, ki so že v Lešah in naj poskrbi, da bo ravnanje z rudarji vsaj človeško, potem se delavci gotovo ne

bodo izseljevali. Dekler pa bodo služili rudarji po 2 K 50 vinarjev na dan, tako dolgo bo tudi pomajkanje rudarjev. Poleg tega pa še priganjajo rudarje neusmiljeno kakor staroveški valpti tlačane.

— **Smrtna nezgoda na delu.** V tovarni za ogljik v Limercah je padel pri popravljanju kotlov 19-letni ključavničar Avgust Tanzer iz 6 metrov visokega odra in je obležal na mestu mrtve.

— **Samomor požigalke.** V Grebinju so aretirali zidarjevo ženo Rosino de Cilio, ker so jo zasačili pri požigu. Prepeljali so jo v celovško zaporo, kjer se je v celici obesila.

— **Ustrelil se je v Celovcu** 31-letni posestnik in jermernar na Starem trgu št. 19 Josip Hinterman. Samomor je izvršil v svoji sobi, med tem ko je bila njegova žena v kuhinji. Ko je prišla v sobo, je ležal mož s prestreljeno glavico in s samokresom v roki mrtve na tleh. Vzrok samomora še ni znan.

— **Smrtni padec z razglednega stolpa.** V Brežah je padel z razglednega stolpa na znanem Petrovem hribu občinski svetnik in trgovec Hubert Hauser. Obležal je na mestu mrtve.

— **Umor v Beljaku.** V vili Palese na Bismarkovi cesti v Beljaku se je izvršil strašen in zagneten umor. Ko so hoteli delavci govoriti z gospodinjjo in lastnico vile, 36letno gđ. Julijo Palese, ki je šele predlanskim vilo zgradila in biva v nji še le nekaj dni, so našli kuhinjska vrata zaklenjena, skozi ključavnico pa so videli, da leži njihova gospodinja mrtva na tleh. Obvestili so policojo, ki je vlomila vrata in vdrla v kuhinjo. V kuhinji so našli na tleh v krvi Palese mrtvo. Imela je prestrižen vrat, krogla je predrila vrat in levo ključnico in obtičala za kozo. Prišla je preiskovalna komisija in ko je pregledovala ustreljeno gospodinjico Palese, stopil je v sobo svak mizarski mojster Urban, ki se je jako čudno obnašal. S svojimi odgovori je postal tako sumljiv, da je bil aretiran. Pri hišni preiskavi v njegovem stanovanju so našli revolver, s katerim je bila gđna. Palese ustreljena. Urban je nato ves potrt priznal, da je on morilec. Prišel je k svačinji, ki je pričakovala 10.000 K, prosil, naj poravnane neke njegove zapadle menice, ker pa tega ni hotela storiti, jo je v razburjenosti ustrelil. Urban je oče štirih otrok.

ŠTAJERSKO.

— **Uboj.** Avgust Savnik, Fr. Lapuh in Andrej Ban v Brežicah so iz zasede napadli brata Jožefa in Ivana Pečnik, ter Jožefa na glavi tako ranili s kopočo, da je kmalu umrl. Šavnika in Lapuha so zaprli, Ban je pa pobegnil na Hrvaško.

— **Vol ga je umoril.** Pri Sv. Volbenku v Slov. Goricah je Fraso vol tako sunil dolgoletnega domačega hlapca Franca Rajšpa, da je vsled poškodb umrl.

GORIŠKO.

— **Goriški "veleizdajalci."** V pondeljek sta bili dve razpravi po § 305 k. z. Fran Vónčina z Ravnice je bil prišel v neko gostilno pri sv. Antonu v Gorici. Tam je rekel neki Lah, da pije na zdravje srbskega kralja. Pri razpravi se je pokazalo, da hodijo v ono gostilno razni pijančki in se ni dalo Vónčini dokazati, da bi se bil pregrešil proti § 305 k. z. Vónčina je oproščen. Drugi obtožence je bil Cibič iz Oslavja. Tam pozimi še je bilo, ko so bili zagnali krik o srbofilskih demonstracijah v Gorici. Cibič je bil obtožen, da je kričal "Živo kralj Peter!" kličeal pa je menda le nekega Petra, ki je bil v družbi. Tudi Cibič je oproščen.

— **V zaporu se je ustrelil.** Gorican Izidor Marinčič se je nahajal v sodnem zaporu v Červinjanu; aretiran je bil, ker je osumljen tatvine bicikljev. Najprvo se je hotel obesiti, pa to se mu ni posrečilo, marveč ga je rešil nek čuvaj; potem pa se je ustrelil. Sedaj se vrši preiskava, kako da je dobil revolver, s katerim se je ustrelil.

GLASILO Slovenske Narodne Podporne Jednote

izhaja tedensko.

LASTNA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTEUredništvo in upravnništvo:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Velja za vse leto \$1.00.

ORGAN

SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY

Issued weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

OFFICE:

2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

Proč s socialisti! Doli z njimi!

V navadnem življenju išče vsa-
kdo svoje koristi, magari na račun
svojega bližnjaka. V tem slu-
čaju trimufira goli, hladni, ostud-
ni egoizem. Ogromne predilnice
so tisoče tkalcev, ki so tkali na
roko, spravile na beraško palico.
Tovarne za žblje so odvezle tiso-
čim žbljarjem kruh in jih spre-
menile v navadne tovarniške de-
lavce, ki ne zaslužijo niti za spro-
ti. V Kropi na Gorenjskem je bil
nekoč blagostan, ki je vsak moj-
ster s svojimi pomočniki koval
žblje in jih postavljali na trg.
Danes je tam beda. Mogoče jih je
nekaj obogatelo, ogromna množič-
a je pa siromašna. Kdo se briga
za to, ako so nekdanji mojstri
propadli in so danes navadni de-
lavci? Ali je kdo vprašal, zakaj
so tisoči marljivih delavcev po-
stali berači? Nič ne vprašal za-
nje. In če bi kdo med trgovci in
podjelniki imel usmiljenje z nji-
mi, bi mu rekli, da je bedak, ka-
kor so bili noreci tisti, ki niso mo-
gli ali hoteli proizvajati z moder-
nimi stroji in izsnavati svoje bliž-
njake, da bi se obdržali na površ-
ju. Kdor ne verjame, da je to re-
šenica, naj vpraša vaškega ode-
ruha, ki je odril svoje sovaščane,
ako ima usmiljenje s svojimi žrt-
vami. Oduh mu bo odgovoril,
da so bili to bedaki, ker so se mu
dali odreti. V kapitalistični druž-
bi vlada brezobziren egoizem.
Vsakdo je prisiljen, da pazi za
svoj dobrobit, če tudi pri tem uni-
či ekzistenco drugega človeka.
"Kaj je potreba, da se bojujem
ali delam za dobro drugih ljudi,"
je načelo kapitalistične človeške
družbe.

Kjer vlada egoizem v vsej svo-
ji sili, tam se pojavi tudi sila
skupni interesov. Kjer ni bilo
pred leti konzumnih društev, se
danes ustanovljajo. Tako je tudi s
strokovnimi in političnimi delav-
skimi društvi, podpornimi in izo-
brazovalnimi društvi. Povsod na-
stajajo nova društva, klije dru-
štveno življenje in se opazuje mno-
žica delavskih društevnikov; tu-
di delo države in občine postaja
čimdalje bolj obsežno. Kdo je
pred desetimi leti sanjal, da bomo
ameriški Slovenci imeli toliko
društev za pospeševanje raznih
skupnih koristi? Pred 50 leti mo-
goče ni bilo človeka v Ameriki,
ki bi verjel, da bodo v tako kratki
dobi premrežene Zdr. države z
železnicami in da bomo lahko s
pomočjo telefona se razgovarjali
na velike daljave s svojimi znanci
in prijatelji. Kdo je deloval, da so
se ameriške javne šole v severnih
državah tako razvile, da so Ame-
rikanec danes lahko ponosni na
nje, ako jih primerjamo s šolami
drukih držav? Vse to ima svoj iz-
hod v socializmu. Skupni interesi
so ničkovali, da smo vse to dose-
gli po dolgem boju z golim egoiz-
mom.

V ljudstvu vedno bolj prodira
naziranje, da se morajo čuvati
skupni interesi. Marsikdo je velik
nasprotnik socializma, vendar pa
hodi njegovo pot. Na vseh poljih
lahko opazujemo, da skupne kori-
sti pridobivajo vedno več tal, in
da zasmehovana socialistična mi-
sel, dotikajoča se vseh človeških
razmer, pridobiva čimdalje več
privržencev, je na svojem zmago-
slavnem razvojnem pohodu, da
nekega dne strmoglavi kapitali-
stični svet in opravi izkoriščanje
ljudi za vedno.

Kdor pravi, da je nasprotnik
socializma, je sovražnik skupnih

interesov, sovražnik človeštva, je
človek, kateremu sta njegov tro-
buh in dolar vse na svetu. Kdor
pa hoče uničiti socializem, mora
uničiti podporne in strokovne or-
ganizacije, porušiti mora vsa jav-
na poslopja: šole, pošte, sodišča,
cerkve, bolnice; odpraviti mora
okrajne in mestne ulice in ceste,
parke, javna sprehajališča; zru-
šiti mora javna kopališča, vodo-
vodne naprave, postaje za gasilno
orodje, sirotišnice in ubožnice.
Vse to izhaja iz socialistične mi-
sli.

Socializem se ne more uničiti,
ker je ravno tako v človeški nara-
vi kakor egoizem. Človek ima že
po naravi dvojce različnih dolž-
nosti: eno napram sebi, drugo pa
napram človeški družbi. Prvo
imenujemo egoizem, ki se popol-
noma loči od golega egoizma ode-
ruhov, ljudskih sleparjev in izo-
riščevalcev, druga je pa ljubezen
do svojega bližnjaka, kateri pra-
vimo altruizem. Obe naravni dolž-
nosti sta enakopravni, enako na-
ravni in enako potrebni. Ako ho-
če človek živeti v dobro urejeni
človeški družbi in se počutiti do-
bro, tedaj ne more stremeti le za
svojo lastno srečo, temveč mora
gledati in delati za dobro človeš-
ke družbe, katere član je kot člo-
vek. Spoznati mora, da sta vspeh
in napredek človeške družbe nje-
gov vpisih in napredek. Ta socialni
temeljni zakon je tako naveden in
naravno potreben, da se mu ne
more ugovarjati praktično in teo-
retično. Kdor danes ugovarja te-
mu zakonu, je izjema: oduh, izo-
riščevalec, ljudski slepar s prav-
nim zverskim nagonom, kar le po-
trdi kot izjema, da je pravilo pra-
vilno.

Vsakdo se lahko prepriča, da
smo že sredi komunizma in da plo-
vemo z razprostrtimi jadrji v nje-
govo luko.

Marsikateri naših čitateljev
mogoče poroče — temu ne ugo-
varjam, ker sem potem takem tu-
di socialist. Ali tu gre za komu-
nizem, kakršnega hočejo uvesti
socialisti, namreč komunizem v
lastniških razmerah. O delitvi
res ni govora, ali odpraviti hočejo
lastnino? To je točka, za katero
gre, družih ugovorov pa nimam.

Da pridemo do pravega zaklju-
čka, torej razmotrivajmo o vpra-
šanju: Ali hočejo socialisti odpra-
viti lastnino?

Kaj je lastnina? "To, kar kdo
lastuje!" Dobro. Kdaj so se so-
cialisti učili, da se naj napove
vojno lastnini Toneta, Janeza ali
Lojzeta? Na svetu ni niti enega
socialističnega znanstvenega spi-
sa, v katerem bi se napadalo last-
ninske razmere poedineca?

Individualna lastnina danes ni
popolnoma sveta. Seveda nimajo
pri tem socialisti nič opraviti. In
če so vam rekli, da je bila v po-
sameznih slučajih potrebna indi-
viduelna razlastitev, potem niso
socialisti provzročili, da je bil kdo
prisiljen prodati svojo hišo, vrt
ali njivo, da so gradili železnico,
povečali železniško postajo ali na-
sadiли nov park. Prav gotovo niso
socialisti še poslali biriča v hišo
farmarja, da mu proda hišo, ker
ni o pravem času poravnal dolžne
vsote ali pa odračunal obresti za
posojilo. Socialisti tudi ne pošilja-
jo biričev v siromašna stanovanja
delavcev, da jim zarubijo pohiš-
tvo. Socialisti le obsojajo take
razmere, ker omogočajo s pomočjo
jurističnega prava oduhu, da iz-
žema druge ljudi in njih imetek
osredotočuje v svojih rokah.

Socialisti se ne zmenijo za to,
ako ima kdo sto tisoč ali pa en
milijon dolarjev. Svoj denar lahko
zapravi, ali zavre. Zato se nihče
ne briga, dasiravno bi bilo popol-
noma v redu, da bi se brigali za
take reči. Ali sto tisoč ali en mi-
ljon dolarjev tvorijo sredstvo, s
katerim lahko lastnik zopet na-
gromadi nova bogatstva. Stotisoči
in milijoni se množijo, ne da bi
bilo treba lastnika ganiti z me-
zincem. Tisočaki in milijoni tvo-
rijo žleb, po katerem sadovi dela
pridnih ljudi tečejo v shrambe
pešice ljudi, ki porabljajo svoje
premoženje, da izkoriščajo druge.
Taki lastniki pravimo tudi ka-
pital. Mrtva lastnina odvzame ži-
vemu delu njegove sadove! In ker
ima delo prvotno lastninsko
pravo do svojih sadov, raz-
ditega je mrtva lastnina sovraž-
nica lastnine živega dela.

Na ta način nastane boj med
delom in kapitalom.

Kaj je lastnina? Zdaj prihaja-
mo do prejšnjega vprašanja. Kaj
je lastnina? ako rešimo vprašanje
z druge strani. Preje smo rekli,

da je lastnina, kar kdo lastuje. To
je enostransko. Mi moramo zdaj
zastaviti drugo vprašanje, ki je
mnogo važnejše od prvega —
vprašanje, kdo ima lastninsko
pravo do tega, kar ljudje, ki de-
lajo, vsaki dan vstvarijo? Danes
mrtva lastnina požre in osvoji,
kar marljivi ljudje — pa naj bo-
do mezdni delavci, uradniki, far-
marji, inženirji ali ženialni iznaj-
ditelji, proizvedejo in jim pusti
od tega le toliko, da bedno živa-
rijo in jim je nemogoče, da bi bili
deležni blagoslova civilizacije v
dvajsetem stoletju. Mrtvi lastniki
ostane večji delež.

Sužnost je bila krivica, tlaka je
bila krivica ali kapitalistično last-
ninsko pravo do sadov dela dru-
žih ljudi je tudi krivica. Kakor
je padla krivična sužnost in tla-
ka, ravnotako bo padlo krivično
kapitalistično lastninsko pravo,
mesto njega bo pa postalo zakon
sveto lastninsko pravo delavnega
ljudstva do sadov do svojega
dela.

Tu vidimo, da sta si kapital in
delo popolnoma nasprotna in da
govorita drug drugemu:

Kapital: Delo, brez mene ne
more obstati, zato zahtevam
večji delež tvojega proizvoda.

Delo: Tebe sem vstvaril jaz,
ti si moj proizvod. Vzlic temu
naj se veselijo tebe, ki te la-
stujejo. Ali če se hočeš z menoj
boriti za proizvode, ki jih zno-
va proizvajam, tedaj se spomni,
da te lahko zahtevam vsega,
ker sem te vstvaril. Pusti mi,
kar proizvajam novega, ker je
moje.

Kako naj pa spremenimo da-
našnje razmere? Ali se bo zvrši-
lo, kar čez noč? Ali bomo spre-
menili današnji kapitalistični sistem
v enem dnevu, tednu, mesecu ali
letu? Predvsem je treba povedati,
da to ne gre, marveč da se bo zvr-
šilo potem naravno potrebnega in
vedno vršnega se razvoja. Socia-
listi si predočujejo ta razvoj ta-
ko le:

(Dalje prihodnjič.)

Agrarne carine.

Dr. Oton Bauer.

Ko so se ideje angleške šole
svobodne trgovine razširile po
evropskem kontinentu, so našle
mnogo odmeva med agrarci. Dr-
žave na kontinentu so pridelovale
še več žita, nego so ga potrebova-
le za živež domačega prebival-
stva. Same so izvažale žito; ni se
jim bilo treba bati žitnega uvoza.
Agrarci pa se niso zanimali za in-
dustrijske carine. Zato se tedaj
zagovarjali svobodno trgovino.

V letih sedemdesetih sem je na-
stał preobrat. Evropski izselniki
so pridelovanje ameriškega ži-
ta hitro razširili. Razvoj paro-
plovbe, gradnja novih železnic in
vodnih poti so vrgle ameriško
žito na evropski trg. Tu je na-
pravljalo evropskemu žitu nevar-
no konkurenco. Žitne cene so pe-
šale. V Angliji je stalo tisoč kilo-
gramov žita:

V letih	mark (1 K in 18 v)
1871—1875	246.4
1876—1880	206.8
1881—1885	180.4
1886—1890	142.8
1891—1895	128.2

Evropsko poljedelstvo se je
zbalo, da pri tako nizkih žitnih ce-
nah ne bo moglo obstati. Pridelo-
vanje žita se je zmanjšalo. V An-
gliji je z žitom obdelano površje
znajšalo:

V letih	akrov 1 aker 0.4047 ha)
1871—1875	3,373.140
1902	1,772.840

Poljedelstvo na kontinentu se
je balo, da bo moralo ravno tako
kakor angleško zmanjšati pride-
lovanje žita. Ameriška nevar-
nost, "evropska denarna kriza"
sta gnali agrarce v tabor zaščit-
nih carin. Zahtevali so carino na
žito, da bi ceno, prekomorsko ži-
to ne moglo preplaviti domačega
trga. Carine naj bi rešile polje-
delstvo evropskega kontinenta;
tjube nevarne konkurence, odstrani-
le naj bi državam Evrope njih
najstarejšo in najvažnejšo pro-
izvajalno panogo. Starejše agrarne
carine imenujemo zato lahko ob-
rambne carine.

V zadnjih letih pa se je gibanje
cen na svetovnem trgu zopet do-
cela premenilo. Ponudba je po-
časneje naraščala nego potrebe.
Cene žita naraščajo. V Londonu
je veljalo v tretji četrtini leta
1000 kilogramov žita:

V letu	mark
1902	141.6
1903	134.6
1904	134.1
1905	137.7
1906	133.3
1907	152.7
1908	146.0
1909	187.5

Evropskemu poljedelstvu ne
preti več "amerikanska nevar-
nost". Tudi pri prostem tekmo-
vanju ne bi poginila: Visoke cene
na svetovnem trgu mu zagotavlja-
jo obstanek. Žitne carine kot ob-
rambne so postale nepotrebne.

Povpraševanje po žitu od strani
evropskih držav je tako veliko,
da se mora na vsak način nvažati
žito iz inozemstva. Cena žita v tu-
zemstvu je zato vedno enaka u-
voznici cen na svetovnem trgu,
voznim stroškom in carini. Čim
višja je carina, tem dražje lahko
prodaja domači poljedelec svoje
žito. Carina ni več potrebna, da
obvaruje domače poljedelstvo po-
gina; sedaj ima nalogo, poljedele-
cem ohraniti zemljiško rento na
stroške delavske mezd in indu-
strijskega dobička. Obrambna ca-
rina se je izpremenila v izkorišče-
valno.

Nove agrarne izkoriščevalne
carine so od starih agrarnih ob-
rambnih carin ravno tako različ-
ne kakor nove industrijske kar-
telne zaščitne carine od starih in-
dustrijskih vzgojevalnih carin.

Obrambna carina mora biti
vedno le tako visoka, da je vsota
carini in prevoznih stroškov enaka
razliki proizvajalnih stroškov
domačega in tekmujočega polje-
delstva. Izkoriščevalna carina pa
agrarcem ne more biti nikoli do-
volj visoka: čim višja je carina,
tem večji je njihov dobiček. Ob-
rambna carina je varstveno sred-
stvo pri padajočih cenah na sve-
tovnem trgu. (Kakor hitro so cene
na svetovnem trgu dovolj visoke,
da ohranijo domačemu poljedel-
stvu obstanek, izgubi obrambna
carina pravico do obstanka. Izo-
riščevalna carina pa izvršuje pri
vsaki ceni svojo nalogo. Bodisi,
da so cene na svetovnem trgu vi-
soké ali nizke, cena v tuzemstvu
je vedno za polni znesek carine
višja nego cena na svetovnem tr-
gu. Carina zagotavlja domačim
poljedelcem vedno višji dobiček,
nego bi ga imeli pri prostem tek-
movanju. Pod varstvom obrambne
carine se žitne cene v tuzemstvu
niso zvišale; carina je le povzro-
čila, da so cene v tuzemstvu po-
časneje padale nego cene na sve-
tovnem trgu. Pod vplivom izo-
riščevalne carine se zvišajo žitne
cene.

Avstrijski carinski tarif z dne
13. februarja 1906 določa žitne
carine v sledeči višini:

Minimalne carine (za Avtonomne države, s katerimi smo carinske po- sklenili trgovinske po- stavke (za godbe).	za 100 kilogramov	krone	krone
pšenica	6.30	7.50	
rž	5.80	7.—	
ječmen	2.80	4.—	
koruza	2.80	4.—	
oves	4.80	6.—	

Carina na moko je določena na
15 K za 100 kilogramov.

Cene živine in mesa ne določajo
carinske postavke, ker na zakon
o živalski kugi sloneče zaprtje o-
nemogočujejo uvoz mesa in ži-
vine celo proti plačilu carine.

O vplivu na žitne cene nas po-
učli sledeči obrazec:

Cene za 100 kg žita:					
V tretjem četrti- letju let	Gazete Average v Londonu	75/76 kg hektoli- ter v Odesi	Ogrsko žito na Dunaju	Žita v Londonu in na Dunaju	Razlika v Odesi in na Du- naju
	v markah				med cenami
1902	141.60	108.80	143.90	2.30	35.10
1903	134.60	111.90	144.80	10.20	32.90
1904	134.10	126.30	190.00	55.50	64.30
1905	137.70	124.80	156.10	18.40	31.30
1906	133.30	118.20	144.—	10.70	25.80
1907	152.70	150.80	211.80	50.10	61.—
1908	146.—	176.—	215.40	69.40	39.40
1909	187.50	169.20	268.30	80.80	99.10

Ta tabela nam kaže gibanje cen
na svetovnem trgu: cene žita v
enem najvažnejših uvoznih prista-
nišč (London) in v enem najvaž-
nejših izvoznih središč (Odesa).
Cene seveda so različne, kakor so
bile različne letine. V splošnem
se dá konstatirati brezdvomno
tendenco rastočih cen. Žitna cena
na Dunaju je bila vsako leto ne-
kaj višja nego cena v Londonu in
v Odesi. Razlika ni vedno enaka.
Tem večja je, čim slabša je letina
v Avstriji in čim boljša je letina
v inozemskih proizvajalnih de-
žah.

Toda razlika raste tudi očit-
no, ker domača produkcija žita
vedno težje zadovoljuje domače
povpraševanje po žitu; carine u-
činkujejo torej vedno uspešneje.
Od nove carinske tarife iz leta
1906 sem je razlika med cenami
žita na Dunaju in v Londonu na-
rasla od mark 10.70 na 80.80, raz-
lika med cenami žita na Dunaju
in v Odesi od mark 25.80 na 99.10
narasla. Od leta 1902 je žitna ce-
na v Londonu narasla za 45.90
mark, žitna cena v Odesi za 60.40
mark, žitna cena na Dunaju pa
za 124.40 mark. Če ne bi imeli ca-
rine na žito, potem 1000 kilogra-
mov žita ne bi stalo mark 268.30,
temveč 214.70, ker se žito podraži
potom carine v znesku 63 kron—
(53.80 mark). Žito bi bilo potem
vedno še za mark 70.80 dražje,
kakor je bilo leta 1902 — v tem se
zreali različnost letin v raznih
proizvajalnih deželah in razlika
voznih stroškov — toda žito bi bi-
lo še vedno za 53.60 mark ceneje,
kakor je danes. Naše poljedelstvo
bi seveda tudi pri žitni ceni, zna-
šajoči mark 214.70 obstalo — tudi
ta cena bi bila še za 70.80 mark
višja, kakor cena leta 1902. Polje-
delstvo torej ne potrebuje carin-
ske zaštite. Od povišanja cene,
katero je nastopilo leto 1902, je
delni znesek, namreč 70.80 mark,
posledica dvigovanja cen na svetov-
nem trgu; za ta del podražitve
avstrijske zakonodajstvo ni od-
govorno; drugi delni znesek dvi-
ganja cene, ki znaša 53.60 mark,
pa so povzročile carine.

(Dalje prihodnjič.)

Znanost o konzumnih društvih.

Pred 16 dnevi je bil v Hamburgu
evangeljsko-socialni kongres, zbor
konzervativnih socialnih politi-
kov. Na tem zboru se je vnela za-
nimiva razprava o konzumnih
društvih, katere se je udeležil
profesor politične ekonomije na
tubinski univerzi dr. Wilbrandt s
sledečimi izjavami:

"Konzumna zadruga je prosto
občestvo, ki meri na skupno kor-
ist svojih članov. Ako si jo pre-
stavljamo izpolnjeno s pridružit-
vijo vseh konzumentov in s prikl-
povitvijo vse produkcije, bi namesto
dosedanjega prometa med poedin-
ci stopilo skupno gospodarstvo.
Pomen konzumnih združenj se raz-
odeva predvsem v doseženih uspe-
hih glede na scene in izboljša-
nje blaga za člane kot konzumen-
te in glede na socialno, zdrav-
stveno in tehnično povzdigo na-
stavljenec kot producentov. Am-
pak ves pomen se šele pokaže, ako
si predstavljamo omenjeno izpo-
linitve s pridružitvijo vseh konz-
umentov in s priklpovitvijo vse
produkcije. Velika ljudska mno-
žica, ki je iz samozadovoljnosti
srednjeveškega rokodetstva prišla
v proletarsko odvisnost od pod-
jetnika, dospe po tej poti polago-
ma do samoosvoboditve izpad jar-
ma velikega kapitala in velepo-
sestva. Proti konzumnim društvom
namerjena politika izvira iz ne-
dostojne umevanja stvari. Pobi-
janje konzumnih društev v ime-
nu srednjih slojev ni nič drugega,
kakor oviranje — v imenu ne-
znatnega preostanka samostojnih
— velike množice, ki se je že dav-
no zvrnila v odvisnost, da se
vzpine do skupne lastnine, katere
v edini možni obliki vrača izgub-
ljeno neodvisnost in nudi "samo-
stojnino", ki komaj še živetarijo,
najugodnejši prehod v pozicije
nastavljenec velike, sposobne or-
ganizacije, ki je postala za nas
vse neizogibna.

Notranja razcepljenost našega
naroda sloni navsezadnje na od-
visnosti množice od privatnega po-
sestnega interesa. Odprava te od-
visnosti, te notranje razcepljeno-
sti je nacionalno poslanstvo kon-
sumnega združništva. Notranja
razcepljenost našega naroda, ki
ga na zunanji slabi in trga našo na-
rodno kulturo, sloni navsezadnje
na tem, da so se množice zavedle
svoje odvisnosti od privatnega
posestnega interesa. Spojitev v
narodno celoto se da doseči le z
odpravo te odvisnosti. Da polago-
ma to pripravi in da sčasoma od-
strani notranjo razcepljenost, to
je nacionalna naloga konsumne-
ga združništva. Socialni nauk
krščanstva, tuje v sedanji druž-
bi z egoistično uravnanim kupij-
skim prometom, približa skupno
gospodarstvo konzumnega za-
družništva uresničenju. Drug z
drugim, namesto drug zopet dru-

gaga, to geslo odvrne od egoizma,
ki ga sedanje življenje vsiljuje
poedinec."

Navzoči kramarji so viharno
protestirali zoper izvajanja tubin-
škega učenja. Profesor Adolf
Wagner, starina nemškega kate-
derskega "socializma", je prisko-
čil svojemu mlademu tovarišu na
pomoč. Dejal je:

"Reči moram, da so me izva-
janja profesorja Wilbrandta pri-
jetno zadela in v vseh osnovnih
točkah sem z njim enih misli. Nje-
gov veliki pogled v bodočnost je
pač obudil v meni dvome, a mi
vendar potrdil vero v njegova iz-
vajanja. Njegova izvajanja se iz-
livajo — in v tem je veliki pomen
njegovih izvajanj — v to, da iz-
razuje možnost razpada in izpre-
membe sedanjega gospodarskega
sistema, ki sloni na izredno nape-
tem osebnem in rodbinskem ego-
izmu. Te misli sprejmo široki krogi
z majanjem glave; ampak Wil-
brandt je z dobrimi razlogi pod-
prl, da je s stališča krščanskega
svetovnega naziranja toplo želeli
tak razvoj. (Odobranje.) Ne
smemo se slepiti, da so vsled ka-
pitalističnega duha, ki je prilago-
den našemu sistemu proste kon-
kurence, močno trpel osnovni mo-
ralni nazor na moje in tvoje.

Gotovo je, da smo od prirode
vsi egoisti; ali kapitalistični si-
stem se je potrudil, da ta egois-
tični nagon še napne. Na podla-
gi tega sistema je bila izrečena
trditve, da so vsi drugi nagoni no-
rost in nezmiel. Profesor Wil-
brandt pa je pokazal, ne na so-
cialno demokratičen način, am-
pak na zdrav socialističen način,
da je drugačno mišljenje mogoče.
V Hamburgu stojimo v največjem
trgovinskem mestu poleg Londo-
na in New Yorka. Tu lahko opa-
zimo, kako škodljive posledice na
vseh straneh je rodil kapitalistični
duh. Razširil se je pohlep po
dobičku, ne z delom, ne z varče-
vanjem prebitkov od zaslužka,
temveč z igro. V mislih imam igro
na borzi. Ako se vsi pridobivajoči
sloji udeležujejo te igre, je moral-
na škoda neizogibna. Ako izraža-
mo smelo misel o gospodarskem
redu, v katerem bo zamenjavalni
promet zelo omejen ali celo po-
polnoma izključen in ako so ti
cilji naznačeni v združništvu na-
ših dni, je to s stališča evangeli-
sko-socialnega kongresa umestno
in je le pozdravljati."

Tako govore meščanski učenja-
ki o združništvu sedanjih dni in
združni bodočnosti človeštva. A-
ko primerjamo s temi besedami
kramarska dejanja in misli naših
ameriških slovenskih protisocia-
listov, potem smo na jasnem, da
je Bog ameriških slovenskih pro-
tisocialistov — dolar. Znanje a-
meriških slovenskih protisocia-
listov o socialni vedi se pa da pri-
merjati ni z znanjem kravjih pa-

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: Jakob Miklaunčič, Lock Box 3, Willock, Pa.
I. Podpredsednik: Martin Štefančič, R. R. 2, Pittsburg, Kans.
II. Podpredsednik: Louis Skubie, 2727 S. 42nd Crt, Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale, ave., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 4635.

Blagajnik: Martin Potokar, 1625 S. Centre ave., Chicago, Ill.
Zapisnikar: Jožef Kuhelj, 9476 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Anton J. Terbovec, Box 25, Denver, Colo.
Dragotin Pogorelec, 508 Moffat St., Pueblo, Colo.
Thomas Golob, Cor. 8th & Wright St., La Salle, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, P. O. New Duluth, Minn.
Martin Železnikar, Box 276, Barberton, O.
John Šarc, Box 131, Evergreen, Alta., Canada.

UREDNIK "GLASILO":

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 1801 So. Ashland ave., Chicago, Ill.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja, na predsednika nadzorne- ga odseka A. J. Terbovcu.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvzemši spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu 2821 40th Ave., Chicago, Ill.

Marco Visconti.

Zgodovinski roman. Italijanski napisal Tommaso Grossi.

Konečno se je vendar zaslislal neki naraščajoči šum, in od raznih strani je zadonel klic: "Grejo, grejo!" Ljudje so se začeli potiskati in dvigati na prste, oziraje se proti vratom, ki so vodila iz dvorišča na cesto. Vinciguerra je stekel v sobo, da bi bil na svojem mestu. Lupo, vzbujen iz svoje pobožnosti od vojakovih stopinj, katere je zaslislal prav zraven sebe, je vstal, prekrizal se in rekel z jasnim obrazom: "Nemara je čas!"

Takrat so se odprle duri, vstopila sta dva vojaka izmed tistih štirih, ki so stražili pri vhodu, za njima pa neki redovnik s pismom v roki. Lupo je pogledal temu čez ramo in zapazil, da gre za njim še neki drugi mož. Ker si je brž domislil, kdo bi mogel biti, ga je spreletela groza in je povesil oči. A mahoma je začutil, da ga je nekdo objel čez život. Vzdignivši oči, je videl, da ga objema in pritiska k sebi njegov oče, kateri ni mogel jokati, niti besedice izpregovoriti.

"Niste prav storili, da ste me prišli gledat v teh zadnjih trenutkih", je rekel Lupo, brž ko so mu močni občutki dovolili spregovoriti: "jaz že nisem več mislil na drugo nego na večno življenje in milost božjo; nič niste prav storili, niti za se, niti za me!"

Ker se ni mogel oče izraziti z besedami, mu je dal razumeti, majaje z glavo in z rokami; konečno je po velikem naporu vzdihuje izrekel te besede: "Ne, ne umrješ!"

"O, pa še kako, je odgovoril sin, "žal mi je le za vas, sicer pa sem pripravljen".

Ko ga je oče še vedno bolj krčevito k sebi pritiskal in zmajeval z glavo, da ne in ne, je pristopil redovnik in rekel Lupo. "Pravi pravi vaš oče, opat vas je pomiloštil!"

"Pomiloščen! pomiloščen!" so zaklicale tedaj straže v sobi. "Pomiloščen", sta ponovila vojaka, ki sta bila ostala na vratih; in ta klic se je glasil naprej pod oboki, po dvorišču in po cestah poleg palače med množico, ki je polnila vse tiste prostore.

"Bodite hvaležni opatu," je zopet dejal redovnik obsojenemu. "Ottorino in jaz sva prišla sem," je rekel sokolar, "s pismom od Marka Viscontija, da bi dose gla pomiloščenje od opata."

"S pismom od Marka?" je rekel Lupo. "Živel Marko!" In življenje se mu je dozdevalo toliko več vredno, ker mu ga je podaril tisti sloviti gospod. "Živel Marko!" so zaklicale tudi straže. "Živel Marko! živel Marko!" se je razleglo zunaj povsod.

Med tem je krožilo med množico sto govoric. "Kaj je? Kaj se je zgodilo?" — "Marko Visconti je sam prišel sem reševat obsojenega, ki je njegov sorodnik." — "Ne,

dal Lupo vislice, ki so bile ondi pripravljene zanj. Pozdravlja je jih z roko, je zaklical na ves glas: "Srečno, preljubo veselje!" na kar se je vsa množica srčno zasmejala.

Ubogemu Ambrožu se skoro ni zdelo res, da vidi ondi poleg sebe sinu otetega in zdravega. Kakor da bi mu bilo treba vsak hip uverjati se o tem, ga je vedno gledal, držal za roko in z nekakim otroško udanim obrazom pravil mu polglasno: "Ti izgubljena duša! porednež! koliko strahu si mi naredil! Dej, dej, slušaj me, zapusti jedenkrat ta opasni vojaški stan, vrni se domu! Tam homo mirno živeli in tisto malo dobrega, kar nam je Bog dal, skupaj s tvojo materjo uživali... Uboga reva! si se pritoževal tolkolikokrat, dane mara za te... Da bi je bil videl sedaj ubogo ženo, da bi jo bil videl!"

"O, saj vem, vem! Nikoli nisem le za trenutek dvomil o njeni ljubezni..."

"Pravi ti, da te tako močno ljubi, tako močno, da te jaz ne morem bolj; in pa Lauretta!... in tvoj brat! vidiš tudi on, dasi je videti tako hladen..."

"Da, da, hvaležen sem vsem."

"Se odločiš torej? in mi spomniš to željo mojih zadnjih dni?"

"Bomo že še govorili o tem; saj veste, da moram tudi slišati mnenje svojega gospoda"

"O, to pa že, to! Jako mu moram biti hvaležen! Da bi ti vedel, koliko si je prizadel za te in pa kako srčno rad... In tudi grof in grofica in pa gospodična — ter vsi, sploh vsi. V svoji nesreči sem vendar imel to tolažbo, da sem se prepričal, kako te vsi radi imajo!"

Ker je Ottorino dobro vedel, da v tistih prvih trenutkih, ko se je očetova in sinova ljubezen vzajemno pojavljala, bi bilo neumestno, če bi se še kdo vmeševal, je jezdit nekoliko korakov spredaj, kakor da bi bil v svoje posebne misli utopljen. A ko jima je bil prepustil toliko časa, kolikor se mu je zdelo potrebno, da bi si dopovedala svoja srčna čutila, je, zadržuje konja, počakal, da sta ga dotekla, in pretrgaviš obema njiju zahvaljevanje, je rekel Lupo: "Bo treba pohiteti, da pridemo še o pravem času za bojne igre. Več, da je danes prvi dan, in ti mi boš vendar pomagal kot opoda?"

"O, mislite si! In hočete verovati, da mi je to prišlo v glavo tudi tam v Chiaravalli, in tista lepa usluga, katero so mi hoteli storiti s pomočjo krvnikov, me je nemalo pekla tudi zato, ker bi me bila pripravila ob veselje, da bi vam mogel streči pri tej slavnosti priliki!"

"So ti hoteli pomagati na uni svet, da, tisti vrli očetje, toda za sedaj so se morali zatajiti. Da bi bil videl ta zaripljeni, pasji gobec, ki ga je kazal opat, ko je čital Markovo pismo! Zvijal se je kakor netopir, če ga kadiš in pripekaš z žepom, in ne morem ti prav dopovedati, v kako slast mi je bilo, ko sem ga videl, da je moral grenko požirati, a sladko pljuvati!"

"A da se je hotel tako ponižati", je dejal Lupo, "da je meni tako naklonjenost skazal tak možak — Marko Visconti!..."

"Storil je to pač iz ljubezni do našega gospodarja," se je oglašil Ambrož, "kateri je z gospodičmo navlaš za to šel k njemu."

"Hvaležen bom večno tudi grofu," je odgovoril mladenič nekoliko užaljen, ker ni mogel več misliti, da je Marko iz lastnega nagiba skrbel zanj, s čimur bi se bil sicer nemalo ponašal in si domišljeval; "vendar pred vsem moram iti zahvaljevat Marka".

Odšel je preteklo noč v Toskano, mu je rekel Ottorino.

"O, jako mi je žal, kajti v največjo čast bi si štel, če bi bil mogel poljubiti mu slavno desnico in zagotoviti ga, da moje življenje bo vedno zanj."

Ko je Ambrož slišal tisto tako navdušeno izjavo hvaležnosti do Marka, je razumel, da je njegov sin še vedno istih misli kakor poprej, in da bojevit zli duh še vedno v njem tiči; zato je, sklonivši glavo, dejal ves nevoljen sam za se: "Če ga ne morejo zmorditi niti same vislice, jaz že ne vem več, kaj naj storim!"

Sin je videl izraženo tisto misel na nagubanem očetovem obrazu. Žal mu je bilo, da je v teh tre-

bilo pripetilo. "Molčite no," je rekla nekoliko nevoljna svojemu ljubljenu, "saj boste imeli čas kasneje, da mu to poveste."

Lupo je takoj poprašal po gospodarjih. Bice se je bila vlegla z močno mrzlico; Ermelinda je bila pri njej. "Pa grof?"

"Zaprli se je v svoje sobe in ne pusti nobenega k sebi," je odgovoril neki dvorjanič.

"Jaz ga moram vendar zahvaliti," je rekel sokolarjev sin. Šel je gori po nekih stopnicah in potem še čez pet ali šest dvoran, dokler ni došel pred vhod v grofovo stanovanje. Za njim so šli še vsi drugi, ki so želeli biti deležni veselja, kakor so bili poprej vsi skupaj žalostni. Potrkal je rahlo, a grof, kateri je bil po šumu v dvorišču, a potem po odme-

vu stopinj in po glasovih, ki jih je slišal iz dvoran, uganil, kaj bi moglo biti, je kričal od znotraj:

"Pojte, pojte, nečem nobenega sem."

"Gospod grof, milostljivi gospodar, jaz sem, vaš Lupo, dovolite, da vam poljubim roko."

"Le pojdi, le pojdi, Bog ti daje dobro," je odgovarjal on od znotraj.

"Vem, da ste mi vi sprosil pomiloščenje od Marka, dovolite, dovolite..."

"Blagovolite odpreti!" je prošil Ambrož.

"Odprite!" je pravila Marijana "da vam objamemo kolena, skazite nam to veselje!"

(Dalje prihodnjič.)

Vabilo na izlet

KATEREGA PRIREDI

Slov. Del. Pev. Zbor "Orel",

dne 15. Junija, t. l.,

v Lake Side Grovu, na Ewing Ave. in 96. cesti So. Chicago, Ill.

Ker je izlet namenjen za povzdigo slovenskega petja in v korist pev. zbora "Orel", se tem potom najuljudnejše vabi vse slovensko občinstvo iz Chicago, So. Chicago, Pullmana in bližnjih slovenskih naselbin, da nam izkažejo bratsko naklonjenost stem, da nas množično posetijo omenjeni dan. Na razpolago bodo vsakovrstne zabave, nastopilo bo več pevskih zborov. Za dobro pivo in izvrsten prigrizek, skerbel bude pripravi odsek.

Na veselo svidenje kliče!

ODEBOR.

Potovanje v staro domovino potom Kašparjeve Državne Banke je najceneje in najbolj varno.

Naša parobrodna poslovnica je največja na Zapadu in ima vse najboljše oceanske črte (linije). Vozni listki, (šifkarte) po kompanijskih cenah. Menjalnica starokrajskega denarja. Kupujemo denar vseh držav sveta pozmernih cenah. Kašpar Državna Banka izplača za 5K - \$1 bres odbitka. Pošiljamo denar v vse dele sveta po jako nizkih cenah; ravnotako izdajamo drafte. Stojimo v zvezi z najbogatejšimi slovanskimi bankami v stari domovini, in pri nas ni še nobeden, kar ta banka obstoji, (23 let), zgubil še centa. Pišite po cene v slovenskem jeziku. Kašpar Državna Banka sprejema denar na hranilne vloge in plačuje 3% od vsega vloženega denarja. Banka ima \$5,318,821 premoženja. Slov. Narod. Podp. Jednota vrši svoj denarni promet s Kašpar Državno Banko.

Kaspar State Bank
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill

Prekinjeno delo.

Naše vsakdanje življenje bi moralo biti tako urejeno, da bi ostali čvrsti in da bi mogli v polni meri uporabiti svoj čas in svoje zmožnosti. To bi učinkovalo na nas, da bi bili zdravi in močni. Noben naših organov ne sme prekinuti svojega dela v škodo celega telesa.

Pa tudi največja skrb včasih ne more preprečiti, da se delovanje kakega organa zmanjša ali da se sploh ne prekine. Događa se, da noče želodec sprejemati hrane ali vsaj toliko ne, kot jo potrebuje telo. Včasih prenehajo jetra ali kak drugi organ z delovanjem in posledica je, da človek postane zaprt. V takih slučajih, ko so oboleli prebavni organi, je najboljšo sredstvo

To vino Vam očisti celi sistem, brez bolečin in drugih neprilik. Ojači Vam tudi prebavne organe in s tem celo telo.

USTVARI DOBER TEK,
POSPEŠI IZLOČITVE IN
OLAJŠA ZAPRTNICO,
NOTRANJE BOLESTI IN KRČE,
GLAVOBOL, ZLATENICO,
KOLCANJE IN BLJUJANJE.

Vspešno je pri vseh takih boleznih, pri kojih trpi želodec in pri kojih opazimo zmanjšanje teka, zaprtice in slabost. Priporočamo jo pri nervoznosti, povzročeni po neprebavi in pri nerednem perilu, povzročenih po kronični zaprtnici.

V LEKARNAH

JOS. TRINER,
UVAŽALEC IN IZVAŽALEC.

1333.39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Kenilworth.

Roman. Spisal Walter Scot.
Poslovenil J. Z.

Oko za oko zob za zob se glasi v sv. pismu. Ako je bila njegova ničvredna reč vredna njegovih kron, sem se smel tudi šaliti z njim.

— Him, mogoče je to res, — je pripomnil Tresiljan, — ako gre za žida in lekarnarja. Vendar pa nočem, da se uganjajo take pusto lovske šale v moji navzočnosti, ki lahko omadežujejo mojo čast. Ali si vse nakupil, kar potrebuješ?

— Da, gospod! Iz teh reči hočem še danes napraviti "orvietan", ta izvrstni protistrup, katerega je tako težko dobiti v Evropi, ker je skoraj nemogoče najti prašek, ki sem ga dobil pri Joganu.

— Zakaj pa nisi vse kupil v eni lekarni? — je vprašal Tresiljan. — Zamudila sva gotovo skoraj uro časa.

— O, noben človek ne sme izvedeti za mojo tajnost! — je vzkliznil Vajland. — Ako bi bil vse kupil v eni lekarni, tedaj bi vedeli vse.

Ko sta se vrnila v gostilno, je Vajland zahteval od kuharja možnar. Zaprli se je v sobo, kjer je mešal in trl različne snovi tako spretno, da je lahko vsakdo spoznal, da je izurjen v tem poslu.

Konji so bili pripravljeni, ko je dokončal z zdravlilom. Po enourni ježi so bili na domu lorda Suseksa, v stari hiši, ki so jo imenovali Sejov dvor.

Štirinajsto poglavje.

Sejov dvor je bil zastražen, kakor oblegana trdnjava. Neznanje v tisti dobi je bilo tako veliko, da so Tresiljana in njegova spremljevalca večkrat ustavile straže na konju in peš.

Lord Suseksa je užival veliko milost pri kraljici Elizabeti. Bil je tekmeč grofa Leicesterja, zato se je vse zanimalo zanj.

Elizabeta je ljubila, kakor drugi vladarji, vladati s pomočjo strank. Enkrat je enemu dajala prednost, potem pa zopet drugemu, kakor so zahtevali državni interesi ali pa ženska volja.

Držati karte v rokah — izigrati drugega proti drugemu — brzdati tistega s strahom, ki je mislil, da je v njenih očeh dosegel največjo milost da ga bo spodrinil njegov tekmeč, ... je bila njena glumaška umetnost, s katero se je držala na površju.

Lorda, ki sta tekmovala za njeno milost, sta imela gotove različne vzroke. Grof Suseksi je za kraljico izvršil važna opravila, mejtem ko ji je bil grof Leicester najljubši. Suseks je bil dober vojak in je na Irskem in Škotskem v revoluciji 1569 izvršil važna dela. Njega so vsi častili, ki so iskali slave in časti na bojnem polju. Lord Suseks je bil iz starejših in uglednejših rodbine kakor njegov tekmeč, ker so bili v njegovi osebi združeni Fic-Valterji in Radklifi, mejtem ko je bil grof Leicester očeščan po njegovemu dedu, ministru Henriku VII. in njegovemu očetu, nesrečnem vojvodu Nortumberlandskem, katerega so dne 22. avgusta 1553 v Toverhlu postavno usmrtili.

Naobratno je pa imel Leicester zopet lastnosti, ki so bile na dvoru ženskega vladarja nevarne njegovemu tekmeču, dasiravno se je grof Suseks odel z bojno slavo.

Leicesteru je bilo všeč, da je Suseks zbolel. Njegovi privrženci so bili veseli, Suseksovi pa pobiti.

Ali vseeno so se zbrali vsi krog svojega voditelja. Nekateri privrženci Leicesterja so prišli celo oboroženi na dvor in so s svojimi večnimi prepriki kalili mir.

Ko je Tresiljan dospel na Sejov dvor, je bil dvor prenapolnjen z oboroženimi ljudmi. Med njimi je bilo tudi mnogo plemenitnikov, ki so se zbrali krog svojega pokrovitelja. Orožje je bilo skoraj v vsaki roki ... obrazi so bili resni, kakor da bi pričakovali takojšnega napada.

V dvorani, v kateri je čakal Tresiljan, mejtem ko so ga naznanili lordu, je našel dve osebi, ki sta bili oblečeni v čudežno obleko in se ločili tudi po zunanosti druga od druge.

Starejši je bil človek v najboljši moški dobi in oblečen zelo navadno in po vojaško, dasi je zavzemal visoko dostojanstvo.

Bil je majhen, toda močno razvit. Obnašal se je nerodno in v njegovih potezah je bilo čitati toliko zdravega človeškega razuma, da v njegovih možganih ni bilo prostora za domišljijo.

Mlajši, ki je štel komaj dvajset let, je bil oblečen kakor plemič. Na sebi je imel rdeč in zlatimi tkaninami preprežen plašč iz žameta. Na glavi je imel čepico, ki je bila trikrat ovita z zlato veržico. Lase je imel počesane po konci. V ušesih so viseli srebrni uhani, v katerih so svetlikali biseri. Poteze na lepem obrazu so bile redovite in so označevale odločnost.

Počivala sta malomarno na zofi in vsakdo izmed njiju je bil zatopljen v svoje misli in gledal v steno, ne da bi govoril s svojim tovarišem. Opazovalec je lahko videl, da starejši gleda na stransko steno, ki je bila pokrita z orožjem in rogovi jelena.

V pogledu mlajšega se je zrcalila bujna fantazija; zatopljen je bil v sanje in dozdevalo se je, da je prazni prostor med njim in steno — gledališki oder, kjer vidi proizvode svoje lastne muze.

Oh vstopu Tresiljana sta se prebudila iz svojih sanj in ga pozdravila z veseljem. Posebno mlajši, ga je pozdravil zelo živahno.

Tresiljan, dobrodošel, Tresiljan, — je rekel mladenič. — Tvoja filozofija je poštena, ker je nam vrnila tebe, ko nas obdajajo od vseh strani nevarnosti. (Dalje prihodnjič.)

Odločki iz zgodovine Zdr. držav.

Oglethorpe je imel mnogo družnih skrbi. Ko je pretila vojna s Španijo, je zgradil močne utrdbe pri Augusti. Španska vlada je trdila, da je Georgia španska posest in da Angleži nimajo pravice do nje. Da bi Oglethorpe še boljše utrdil naselbino je zgradil še tri forte: Darien, Frederica in St. George. Ko je bil dočel utrdbe, se je vrnil na Angleško, da bi naselbino še boljše pripravil za obrambo. V oktobru 1737 se je vrnil v Savano in pripeljal s seboj šest sto vojakov. Take so bile priprave Oglethorpeja za slučaj, če izbruhne vojna s Španijo.

Vojna je pričela. V ameriški zgodovini je poznana pod imenom vojna kralja Jurija. Anglija je napovedala vojno Španiji v drugi polovici oktobra 1739. V prihodnjem januarju je Oglethorpe upadel na čelu svoje milice v Florido in osvojil dvojce španskih utrjenih mest. V svojem načrtu je imel osvojenost St. Augustina. Poginati je hotel Španec iz vseh naselbin severno od Mehikanskega zaliva. V Charlestonu je prošil za pomoč. Okoli prvega maja je zbral pod svojim poveljstvom 6 sto regularnih vojakov, štiri sto prostovoljcev in močno pomožno indij. četo. S to silo se je napotil proti St. Augustinu. Mesto je bilo dobro utrjeno in španski poveljnik Monteano je bil skušen vojak. Obleganje je trajalo pet tednov in je končalo s porazom za Angleže.

Nekaj časa je bilo mesto dobro blokirano. V neki viharji in temni noči so nekatere španske galeje prodrle angleško blokado in oskrbele posadko z vsem potrebnim. Španci so z vso silo napadli stotnijo gorjancev in jo skoraj popolnoma uničili. Mrzlica se je naselila v angleškem taborišču. Vojaki iz Caroline so postali nezadovoljni in se vrnili domov. Angleške ladje so odplule proti Frideriki. Končno je bil Oglethorpe primoran pozvati vojaške nasipov in okopov ter se vrniti v Georgio.

Španci so zdaj odločili, da požeženo Angleže preko Savane. Njih želja je bila, da bo reka Combahe tvorila severno mejo Floride. Iz Kube je priplulo močno brodogrje, na katerem je bilo ukraanih tri tisoč mož in se zadržalo pred St. Augustinom. V juniju 1742 so bile priprave za nadaljevanje vojne končane in brodogrje je odplulo proti severu. Oglethorpe je o pravem času opazil nevarnost in se je iz forte William umaknil v Frideriko, katero so na južni strani branila močvirja. Angleški poveljnik je imel 800 mož in nekaj indijanskih zavetnikov. V tej nevarnosti se je Oglethorpe izkazal kot pogumen in razumen poveljnik.

Neki Francoz je pobegnil k Špancem. Njemu je angleški zapovednik pisal list, kakor da bi bil ogleduh. Nekega španskega jetnika so spustili in podkupili, da je nesel pismo ubežniku. Pismo se je glasilo, da plujeta proti Ameriki dva angleška brodogrja: eno bo pomagalo Oglethorpu, drugo bo pa napadlo St. Augustino. Zadržuje naj Špance le še tri dni na otoku, ker bodo potem uničeni. Ako sovražnik ne bo takoj naskočil Frideriko, bo vjet do zadnjega moža. Oglethorpe je vedel, da Španec ne bo izročil pisma ubežniku, marveč ga bo ponesel poveljniku španskih čet. Zvijajča je pomagala. Španci so Francoza prijeli kot ogleduha, ki je trdil, da je nedolžen. Španci niso verjeli njegovim trditvam. Sklicali so vojni svet, ker so se prikazale na morju tri bojne ladje, katere so smatrali za predstražo angleškega brodogrja, in odločili so se za napad.

(Dalje prihodnjič.)

Raziskovanje podzemeljskih jam na Kranjskem.

Odbor "Društva za raziskovanje podzemeljskih jam" je na prvi seji 8. t. m. sestavil delovni načrt za tekoče leto in odobril poročila posameznih skupin o delovanju v minulemu letu. — "Kočevska skupina" društva, poročevalac g. prof. dr. Bischof, je raziskavala skupno z oddelkom za raziskovanje podzemskih jam "Hades" primorske sekcije nemškega in avstrijskega planinskega društva ter z društvom za jamoslovje v pretečenem letu 47 prepadov in podzemskih jam, izmed katerih se kot najznameniteje imenujejo "Ledena jama" na Friedrichesteinu, takozv. "Huhlfoggrötte", "Črnopotoška jama", galerija v Dragi in "Široka jama" pri Kuehlern. V tekočem letu namerava ta skupina nadaljevati ta preiskavanja ter posebno raziskavati dolino Rinže z njenim sistemom vodnih jam. Vrhutega se bodo preiskavali prepadi v porečju potoka "Wetzen" in pri Stari Žagi. — "Dolenjska skupina," voditelj g. učitelj Kurnaver, se je trudila prodreti do sistema vodnih jam, ki se brezdomno nahaja v dobropoljski okolici. Žalibog so se vsi poskusi izjalovili, dasi se je iskala pot do tam skozi 40 prepado. Vsekakor so pa ta preiskovanja poglobila znanje morfologije podzemskih jam na Dolenjskem, kjer so največ zastopane jame oblike "avens". Najpomembnejše so bile: Krviska okroglica 93 m globoka. Široka jama na Plehu 56 m globoka. Jara na Žunivcih 36 m globoka. Mirna jama 38 m globoka in Skrinjca 29 m globoka. Na pripristem brodu se je posrečilo prodreti do sifinov v Podpeški in Kompoljski jami. Razventega se je preiskal 64 m globoki "avens" pri Gojzdu v Kamniških plani-

nah — Ješičev prepad. Ker se je sedaj nabavila potrebna oprava, se bodo v letošnjem letu raziskavanja v dobropoljski dolini mogoče z ugodnejšim uspehom nadaljevala. Takozvana "hidrografična skupina", voditelj g. inženir Piek, je preiskavala sistematično jamo "Tentera" v ribniški dolini pri Žlebiču, v katero se steka iz ortneške doline prihajajoči potok Tržiščica. Potok teče proti dobropoljski doljini (Struge), kakor se je to konstatiralo s poskusom barvanja vode s fluoresceinom. Tentera ima tri stopnje in sicer eno za veliko, eno za srednjo in eno za nizko vodo. Poskusi barvanja, kateri so se napravili ob veliki vodi pri potoku Rakitnica v ribniški dolini, tam, kjer se zgubi v zemljo, ni podal nobenih rezultatov pri studenih zgornje Rinže pri Gorenjih Ložinah. Pač pa se je pokazala barvana voda na desnem bregu Krke pri studencu Žice pri Dvoru. To govori za to, da gravitira vodovod ribniške doline proti Krki in ne proti Kolpi. Poskusi barvanja, kateri so se napravili v svrhu, da se dožene zveza Unca s studeni Ljubljance, so pokazali, da obstoja taka zveza pri srednji vodi med Unco (dolina Planine) ter med malo in veliko Ljubljance, med tem ko se ni moglo dognati take zveze ob Ljubiji pri Vrdu in ob Bistrici pri vasi istega imena. Sličen uspeh se je dosegel z merjenjem vodne množine pri nizki vodi v cellem potočju Ljubljance. Za tekoče leto je postavila ta skupina nalogo, barvne poskuse od najvišjih studencev Ljubljance pri Prezidu (prva stopnja), proti Travniku (druga stopnja) in dalje proti ribniški doljini (tretja stopnja) sistematično nadaljevati in sicer na dve strani, tako proti Krki kakor proti Ložu. Cirkniškem jezeru, Planini in Vrhniku. Poleg tega namerava raziskati podzemске jame v ribniški in sosednih dolinah v zvezi s preiskavanji sekcijekega geologa c. kr. geološkega državnega zavoda, dr. Luka Waagena z Dunaja.

— Nenavadna vas. V francoski občini Froissy, okraj Oise, je mnogo več žen nego moških. Zato so skoraj tudi vsi uradi v ženski upravi. Poštarija v Froissyju ima tri telegrafistinje in pismonoša je mlado dekle. Na postaji vidi potnik žensko kot postajenačelnico, ki prodaja tudi vozne listke. Druga žena je stražnik na polju in poroke sklepa tudi ženska. Pred kratkim je bil izvoljen nov občinski odbor, v katerem bi bile same ženske, ako ne bi prefekt na podlagi zakonov razveljavil volitve. Može so z delovanjem žen zadovoljni, čeprav nastanejo semintje tudi razprtije. Tako so pred kratkim protestirali moške proti ženi, ki je opravljala posej brivea; postavili so pomočnika, a so ga kmalu spodili, ker jih je bolj rezal kot bril in sedaj brije in striže froissyske moške zopet ženska.

SLAVNOSTNI DAN

Ameriške

"Neodvisnosti" se bližal!

Kako daleč je še dan Vaše neodvislosti in rešitve iz p o d kapitalističnega jarma?

Pazite na ta prostor in oglaš v prihodnji izdaji tega lista, ki Vam bo pokazal najkrajšo in sigurno pot do Vaše neodvisnosti in samostojnosti, ki se Vam nudi v prosti naravi, na farmah v Wausaukee, bodoči največji slovenski napredni farmerski naselbini, kjer se Vam nudijo vse ugodnosti, ki jih kot farmer potrebujete, kjer je vedno ugodna klima, zdravo in čisto podnebje, izborna studenčna pitna voda, ter najrodovitnejša zemlja v državi.

Več o tem se lahko na lastne oči prepričate ali pa ako hočete, se lahko informirate od rojakov, ki so bili tam, videli, zemljo kupili, ki so na potu samostojnosti in neodvisnosti, se rešili tlačanstva, kojega sužnji so bili do sedaj, kakor ste še Vi in tudi ostanete, ako se ob času ne pobrinite.

Imena nekaterih kupcev so: Louis Glaser, box 112, Piney Fork, O.; John Mrazu, RR No. 1, Madrid, Io.; John Gustar, box 10, Ponderay, Ida.; John Hribar, box 127, Mollenaur, Pa.; John Sodec, box 271, Marianna, Pa.; Martin Jontez, 431 W. Madison St., Springfield, Ill.; Joe Jansa, 1114 So. Leeds St., Kokomo, Ind.; Frank Sedej, box 176, Piney Fork, O.; Joseph Remitz, box 95, Johnston City, Ill.; Joseph Osepcek, RR. No. 3, Fort Smith, Ark.; Math Russ, ravno tam; Andy Terček, ravno tam; Math Oman, Germania, W. Va.; Frank Iskra, box 199, Walsenburg, Colo.; John Lesar, Maitland, Colo.; Peter Slabe, Wausaukee, Wis., (se je ravno kar naselil); John Urbich, box 163, Wausaukee, Wis., in John Grabnar, ravno tam, ki sta se takoj naselila na farmi, imata že hiše postavljene in okoli 30 akrov izčiščenega.

Pišite tem!

Ako se hočete tudi Vi rešiti tlačanstva in sedanjih nadlog, uživati popolni sad svojega truda in postati neodvisen od bede, kapitalistov, kriz in vsakojakih nesreč, tedaj pazite na prihodnji oglaš v tem listu ali pa pišite za podrobnosti in posebne ugodnosti, katere Vam nudim v teku tega meseca.

ADOLF MANTEL,

With GRIMMER LAND CO.,

133 W. WASHINGTON ST., CHICAGO, ILL.

Kedar pišete, ne pozabite omeniti ime lista, v katerem ste videli ta oglaš.

POZOR! ROJAKI! POZOR!

Sledeče tri pijače so pristne in importirane in izdelane iz zelišč za okrepčanje človega in njegovega zdravja. Te so:

Kranjski Brinjevec,
Slivovic,
Tropinovec,
High Life Bitters, A. Horvatoovo Grenko Vino,
katere prodaja A. HORWAT, JOLIET, ILL.

Pozor! Gostilničarji! Pozor!

Shranite moj naslov in pišite po cenik, ker bo v Vašo korist!
Ako k naročilom priložite denar, Vam dam več popusta, kakor jaz zapravim, kedar prodajam in kolektam, ker si prihranim zamudo časa, vožnje in potne troške. Dobiček je torej Vaš!

Moja trdka je prva in edina slovenska samostojna trdka, ki importira žganje direktno iz Kranjske. Prodajam tudi ceneje, ker nimam stroškov z dragimi agenti.

A. HORWAT, 600 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

SLOVENSKO - HRVAŠKI STAROKRAJSK ODVETNIK, (ADVOKAT)

DR. PERO PERIC

office Room 1503-4 City Hall Square B'l'd'g
139 N. Clark Street, Chicago, Ill.

Odvetniška pisarna za vse avstro-ogrske in ameriške pravne posle zastopa na vseh sodiščih. Tirja delavske poškodbe v slučaju nezgode in smrti. Prevzema vse odvetniške-sodniške posle za stari kraj. Kdor želi o moji pisarni podatkov, naj se popraša pri Mr. Martinu Potokarju. — — — — — Pišite v slovenskem jeziku.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Največja slovenska tvernica za KAP, STAVE, REBALJE, ENAKE, KAPE, PLOČATE itd. v Ameriki.

Izdeluje zlate snake za vsa slovenska, hrvaška, česka, slovaška in srbska društva v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik ki je tiskan v vseh slovenskih jezikih in kateremu so priložena zahvalna pisma od posameznih društev.

Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski in hrvaški in je član S. N. P. J., odkar se je ustanovila.

Kupujte pri nas

umetne nože in roke iz kavluka, hrbtno podpornice, podpornice za izven-dilce. Opravo za mrtvovalne ljudi, najnovejše podpornice za ravno dilce. Pasove za kilo, životne obrambice, elastične nogavice in vse ortopedične potrebščine, bolniško orodje in operacijske potrebščine. Popravljamo vse v to stroko potrebne stvari. Za dame postrežbam dam.

American Artificial Limb Co.
1623 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Tel. Canal 3879. Odprto od 8. zjut. do 8. zvečer. Pišite po cenik!

Najbolši izdelek iz Pacifika.

Naši vinogradi so v Sonoma, Cal. Komor se izdeluje Francozki šempanec, različna dobra vina, likerje in žganje po nizki ceni je dobiti pri trgovini na debelo.

F. KORBEL BROS.

INKORPORARINI V CHICAGO, ILL.

1621-1623 W. 12th Street, Chicago, Ill.

Telefon Canal 110. Jan J. Fuček, manager. Pišite v slovenskem.

Pravo česko pivo iz žateckega hmeljja.

Naročite si en zaboj pri nas.
Gotovi smo, da Vam bode ugajal.

Tel. Canal 991.

J. F. ROUŠAR, ravnatelj.

Prošnja.

Anton Čehov:

Opoldansko solnce pripeka na zemljo. Posestnik Boldirjev, velik, zastaven človek, s kratko ostrizeno glavo in izbuljenimi očmi, sleče površnik, se briše s svilenim žepnim robem po čelu in stopi plašno v urad.

Mnogo peres praska po papirju: "Kje lahko vložim prošnjo?", vpraša vratarja, ki pride s pladnjem, polnim kozarec, iz drugega kanta sobe. "Rad bi nekaj poizvedel in dobil predpis."

"Prosim, potrudite se tjakaj! Tja h gospodu, ki sedi pri oknu!" odvrne vratar in pokaže s pladnjem proti zadnjemu oknu.

Boldirjev se odkalja in gre k oknu. Za zeleno mizo, pikasto kakor od vročinske bolezni, sedi mladi mož, s štirimi pokoneci štrlečimi šopi las na glavi, z dolgim, mozoljastim nosom, v ponošeni uniformi. Svoj veliki nos je skrili v knjigo in piše. Okolo desne nosnice se mu izprehaja muha in pisar premika neprestano spodnjo ustnico in si piha pod nos; njegov obraz je ozlovoljen.

"Lahko tukaj... pri Vas," ga ogovori Boldirjev, izvem o svoji zadevi? Moje ime je Boldirjev... Rad bi mel tudi prepis razpisa od drugega marca."

Uradnik pomoči pero v črnilnik in pogleda, če ni dobil preveč črnila na pero. Ko se prepriča, da pero ne kaplja, piše dalje. Ustnica se zopet premika; a nič več ne piha: muha mu je sedla na uho.

"Bi lahko tu poizvedel?" ponovi Boldirjev po preteku ene minute še enkrat. "Sem posestnik Boldirjev..."

"Ivan Aleksejevič!" zakliče uradnik v drugo sobo, kakor da bi Boldirja niti ne bil opazil. "Povej že trgovcu Jalikovu, če pride naj nese preois izjave potrdit na policijo. Stokrat sem mu že rekel!"

"Pridem v pravdi z dediči kneginje Guguline", jeclja Boldirjev. "Pravda Vam bo znana. Prosim ponižno, da uslišite prošnjo!"

Uradnik ujame — ne da bi opazil Boldirjeva — na ustnici muha, jo natančno opazuje in vrže v stran. Posestnik kašlja in se glasno vsekje v pisan žepni robec. Pa tudi to ne pomaga. Uradnik ga še vedno ne sliši. Tako mineta tiho dve minuti. Boldirjev izvleče iz žepa rubelj in ga položi na odprto knjigo pred uradnika. Ta nagubanči čelo, potegne z zlovoljnim obrazom knjigo k sebi in jo zapre. Samo malo prošnjo... Rad bi znal, s kakšnim dokazom so pravzaprav dediči kneginje Guguline... Smem motiti?"

Uradnik vstane zatopljen v delo, se popraska po komolcu in stopi k omari, da bi nekaj vzela iz nje. Ko se po eni minuti vrne k mizi, vzame knjigo, na tej leži zopet rubelj.

"Le za trenotek bi motil... Imam malo prošnjo samo..." Uradnik ne sliši; začne nekaj prepisavati.

Boldirjev skremži čemerno obraz in pogleda z obupnim pogledom po vsej pisni družbi.

Samo pišejo in pišejo! si misli stokajot. Da bi vse skupaj vrage vzeli!

Odiče od mize in obstane sredi sobe; brezupno pobesi roke. Vratar, ki pride zopet s kozarci, opazi prejkone njegov zlovoljni obraz, in vidi, da stoji tukaj brez pomoči; pristopi bližje in ga vpraša tiho: "No, kako je? Ste že izvedeli?"

"Prašal sem; ali on neče govoriti z mano."

"Dajte mu tri rublje..." zašepeta vratar.

"Dva sem že dal."

"Potem mu izročite še enega."

Boldirjev se vrne k mizi in položi na odprto knjigo zelen bankovec.

Uradnik potegne zopet knjigo k sebi in obrne liste; in naenkrat zagleda kakor slučajno Boldirjeva. Njegov nos se začne svetiti, pordeči in se nasmehlja.

"Ah... Kaj Vam je drago?" vpraša.

"Nekaj pojasnila bi rad o svoji pravdi... Moje ime: Boldirjev."

"Zelo drago! O pravdi zoper dediče Gugulinske? Prav, prav! kaj bi radi izvedeli?"

Boldirjev mu razloži svojo prošnjo.

Uradnik postane živahen, kakor da bi se ves prenovil. Da mu zaželjena pojasnila, napravi prepis, porine petentu stol — in vse to kakor bi trenil. Začne pogovor o vremenu in vprašuje o letini. In ko Boldirjev odide, ga spremlja po stopnicah in se mu vladno in ljubeznivo smehlja, kakor da bi se hotel pravkar globoko pokloniti prošniku. Boldirjeva je mučno pri sreči in neki notranji volji sledeč, seže v žep in podari uradniku bankovec. Ta se smehljaje prikloni in prime bankovec z gibčnostjo igralca, tako da je bil komaj sekundo viden.

"No, to so ljudje..." si misli posestnik, ko stopi na cesto... Za hip postoji in si obriše z robcem čelo.

Ruski železniški načrt.

Ruska vlada si izposojuje na Francoskem 700 milijonov kron v svrhu zgradbe južno sibirskje železnice. Ta vest zasluži posebno pozornost. Novi železniški načrt je velikega pomena ne le za rusko vlado in za ruske kapitaliste. Zgradba nove južno-sibirske železnice bo imela globok vpliv na ves svetovni trg. Nova železnica bo v paralelni zvezi z drugo sibirsko železnico; promet, prevažanje in izvažanje se bo močno razvijalo in nova neposredna kulturna zveza bo ustvarjena med Evropo in vzhodom. Zgradba železnice predstavlja najznačilnejši moment v ruskem državnem življenju; edino v tem oziru se predstavlja ruska vlada kot nositeljica kulture. Kdor se je vozil v prostornih vozovih železnice na Ruskem, mora občudovati in hvalliti točnost in veliko udobnost ruske železnice. Komisija železniškega ministra je izdelala leta 1911 načrt za zgradbo potrebnih novih prog. Seveda so prišli do veljave predvsem pri določanju novih prog militaristični razlogi. Določena je zgradba železniških prog za 19,000 vrst, to je okoli 20,000 kilometrov. To leto se bo zgradilo 3890 kilometrov, od teh 1690 v azijskih pokrajinah. Južnosibirska železnica je že peta velika železniška proga, ki jo Rusija v kratkem času gradi v Aziji. Kolonialni obrat se vsiljuje tudi v Rusiji z izredno hitrostjo. Zgradbo prve železniške proge je zahtevala ekspanzivna politika v Aziji in politično-militaristični razlogi so imeli največji vpliv pri zvedbi načrta. Nova zgradba bo pa služila izključno gospodarskim interesom. Zgradba nove proge bo stala manj nego proga ob reki Amur in bo združevala Sibirijo s Tihim oceanom. Koristila bo ljudstvu in državi bolj nego severna železnica, ki ni bila zgrajena, da bi služila izključno gospodarskim interesom. Amurska železnica je pospeševala razširjenje ruske kolonialne politike, nova južna sibirskja proga bo pa kolonialni obrat in kolonialno politiko koncentrirala in ojačila. Omogočila bo kolonizacijo ogromnih delov dežele med sibirskjo železnico na sever, ob Uralu na zapadu in uralsko bajkalsko železnico. Kolonizacija je v teh krajih Rusije v zadnjih letih izredno napredovala. Tla so tukaj izredno rodovitna, izvažajo se letno za milijone pridelkov. Že stoletja se zlasti med Kirgizi močno razvija reja ovac, konj in velblodov. Gospodarstvo bo pod ugodnejšimi okolnostmi še intenzivnejše napredovalo. Izkoriščanje naravnih zakladov bo popolnejše. V akmolinski pokrajini na severu je mnogo bogatih rudnikov; v Altajskem gorovju pa se nahajajo pravi zakladi zlata. Nova železnica bi združila te kraje s sibirsko železnico. Prometna pot bi bila popolna; razvilo bi se ogromno gospodarsko gibanje. S kolonizacijo dežele se bo utrčila moč države in vpliv državne uprave nad rodovi Sibirije. Južna sibirskja proga bo najbrže v zvezi z železnico Orenburg-Tasikend in se bo pri Aktjubinskju združevala z južno rusko železnico. Železnica se bo pomikala čimdalje proti vzhodu in v tem je tudi njena važnost in ugodnost. Proga bo dolga 2500 do 3000 kilometrov — kolikor približno proga Peterburg-Pariz. Nova železnica bo mnogo vplivala na razvoj južne Sibirije in ne bo brez vpliva na gospodarske in politične razmere Evrope, zlasti z ozirom na izpremenjeni poročaj v vzhodni Aziji.

RAČUN

med Jednoto in društvu
za mesec maj 1913.

Številka društva	Assesment	Bolnške podpore	Pokodbe in odpravnine	Smrtnine	Skupaj
1	170.10	69.00	—	—	69.00
2	190.10	107.00	—	—	107.00
3	73.65	45.00	—	—	45.00
4	93.80	62.00	—	—	62.00
5	524.80	263.00	—	—	263.00
6	161.70	106.00	—	—	106.00
7	72.00	51.00	—	—	51.00
8	130.90	—	—	—	—
9	108.00	131.00	—	—	131.00
10	222.80	58.00	—	500.00	558.00
11	103.40	42.00	29.00	—	71.00
12	109.20	64.00	—	—	64.00
13	142.50	56.00	—	—	56.00
14	210.80	58.00	—	—	58.00
15	251.65	132.00	—	—	132.00
16	47.10	3.00	—	—	3.00
17	137.90	78.50	—	—	78.50
18	250.00	446.00	—	—	446.00
19	150.05	53.00	—	—	53.00
20	—	17.00	—	—	17.00
21	49.50	52.00	—	—	52.00
22	77.10	46.50	—	—	46.50
23	60.20	33.00	—	—	33.00
24	118.80	113.00	—	—	113.00
25	55.10	23.00	—	—	23.00
26	82.75	135.00	—	—	135.00
27	65.70	46.00	—	—	46.00
28	50.40	29.00	—	—	29.00
29	90.55	9.00	—	—	9.00
30	137.75	40.00	—	—	40.00
31	55.40	9.00	—	—	9.00
32	32.20	10.00	—	—	10.00
33	84.70	42.00	—	—	42.00
34	40.15	—	—	—	—
35	102.65	58.00	—	—	58.00
36	105.15	40.00	—	—	40.00
37	64.80	29.00	—	—	29.00
38	83.40	66.00	—	—	66.00
39	17.40	—	—	—	—
40	194.15	89.00	—	600.00	689.00
41	78.35	22.00	—	—	22.00
42	43.45	—	—	—	—
43	99.75	13.00	—	—	13.00
44	319.80	20.00	—	—	20.00
45	69.55	—	—	—	—
46	78.00	—	—	—	—
47	53.80	28.00	—	—	28.00
48	141.55	88.00	—	—	88.00
49	292.50	89.00	—	—	89.00
50	53.50	40.00	—	—	40.00
51	51.20	22.00	—	—	22.00
52	35.00	—	—	—	—
53	156.25	123.00	—	—	123.00
54	33.60	92.00	100.00	—	192.00
55	60.20	24.00	—	—	24.00
56	35.50	—	—	—	—
57	103.85	61.00	—	70.00	131.00
58	160.30	188.00	250.00	—	438.00
59	11.80	—	—	—	—
60	114.95	33.00	—	—	33.00
61	178.25	57.00	—	—	57.00
62	9.80	11.00	—	—	11.00
63	53.65	7.00	—	—	7.00
64	27.30	—	—	—	—
65	175.10	109.00	—	—	109.00
66	81.25	57.00	—	—	57.00
67	50.30	12.00	—	—	12.00
68	97.60	99.00	—	—	99.00
69	82.90	57.00	—	—	57.00
70	28.00	—	—	—	—
71	36.94	68.00	—	—	68.00
72	74.70	55.00	—	—	55.00
73	76.00	34.00	—	—	34.00
74	85.40	99.00	—	—	99.00
75	67.90	68.00	—	—	68.00
76	98.90	71.00	—	—	71.00
77	65.80	72.00	—	—	72.00
78	89.60	39.00	—	—	39.00
79	165.20	—	—	—	—
80	124.20	46.00	—	—	46.00
81	141.05	14.00	—	500.00	514.00
82	53.20	46.00	—	—	46.00
83	140.75	32.00	—	—	32.00
84	152.85	72.00	—	—	72.00
85	28.00	26.00	—	—	26.00
86	78.20	18.00	—	—	18.00
87	98.40	31.00	—	—	31.00
88	72.80	83.00	—	—	83.00
89	111.30	30.00	—	—	30.00
90	128.20	50.00	—	—	50.00
91	9.80	—	—	—	—
92	23.80	—	—	—	—
93	42.00	29.00	—	—	29.00
94	59.90	—	—	—	—
95	26.40	49.00	—	—	49.00
96	51.40	16.00	—	—	16.00
97	22.40	55.00	—	—	55.00
98	97.65	147.00	—	—	147.00
99	143.35	108.00	—	500.00	608.00
100	93.10	20.00	—	—	20.00
101	46.00	—	—	—	—
102	249.80	100.00	—	—	100.00
103	81.30	10.00	—	—	10.00
104	55.30	36.00	—	—	36.00
105	34.40	—	—	—	—
106	85.55	77.00	—	—	77.00
107	63.95	29.00	—	100.00	129.00
108	30.05	—	—	—	—
109	52.50	153.50	150.00	—	303.50
110	58.15	70.00	—	—	70.00
111	81.70	40.00	—	—	40.00
112	77.50	52.00	—	—	52.00
113	65.00	54.50	—	—	54.50
114	65.20	—	—	—	—
115	51.80	22.00	—	—	22.00
116	56.70	48.00	—	—	48.00
117	59.10	—	—	—	—
118	191.55	—	—	—	—
119	32.45	70.00	—	—	70.00
120	58.70	55.00	—	100.00	155.00
121	114.30	22.00	—	—	22.00
122	56.90	35.00	—	—	35.00
123	—	33.00	—	—	33.00
124	75.60	39.00	—	—	39.00
125	22.40	—	—	—	—
126	36.40	62.00	—	—	62.00
127	44.00	—	—	—	—
128	48.20	—	—	—	—
129	160.75	87.00	—	—	87.00
130	146.20	10.00	—	—	10.00
131	82.10	21.00	—	—	21.00
132	66.40	26.00	—	—	26.00
133	80.65	233.00	—	—	233.00
134	132.30	9.00	—	—	9.00
135	60.45	20.00	—	—	20.00
136	53.90	30.00	—	—	30.00
137	35.50	—	—	—	—
138	67.90	28.00	—	—	28.00
139	92.90	—	—	—	—
140	28.10	—	—	—	—
141	30.80	64.00	—	—	64.00
142	41.30	—	—	—	—
143	71.00	75.00	—	—	75.00
144	47.00	—	—	—	—
145	32.80	13.00	—	—	13.00
146	30.70	17.00	—	—	17.00
147	30.80	10.00	—	—	10.00
148	16.80	—	—	—	—
149	32.20	65.00	—	600.00	600.00
150	11.20	—	—	—	—
151	8.40	—	—	—	—
152	42.70	9.00	—	—	9.00
153	7.00	—	—	—	—
154	31.50	—	—	—	—
155	42.00	10.00	—	—	10.00
156	101.25	135.00	—	—	135.00
157	33.30	—	—	—	—
158	28.70	8.00	—	—	8.00
159	39.60	—	—	—	—

Številka društva	Assesment	Bolnške podpore	Pokodbe in odpravnine	Smrtnine
------------------	-----------	-----------------	-----------------------	----------

Pittsburg, Kans.

Kot glavni zastopnik Florida Land Co. sem odpotoval dne 29. marca z dvema rojakoma od tukaj v Florido. Okolica krog železniške proge je bila še precej slikovita, dokler nismo dospeli v državi Alabama in Georgia. Ure in ure ni smo večni videli družega kakor drevje s koreninami, ki je ležalo vse vprek. Silen vihar je vstvaril to žalostno sliko, izruval gozdne velikane in jih položil na zemljo. Pokrajina je dobila drugo sliko, ko smo se vozili proti Jacksonville, Fla. Ko smo se pripeljali v St. Austine smo našli vse mesto v zastavah in po ulicah se je gnetlo ljudstvo v nepreglednih množicah. Mesto je praznovalo 400. letnico svoje ustanovitve.

Zapustivši mesto, so se ob železniški progi vrstile lepo obdelane njive in nasadi, z raznim sadežem do mesta New Smyrna, kjer smo zapustili vlak.

New Smyrna leži sredi krasnih oranžnih in drugih sadnih nasadov. Gospod M. Leidersdorf, ki nas je vozil krog z avtomobilom, nam je pokazal tri sto akrov obsegajoč oranžni nasad, na katerem je bilo zasajenih 40 tisoč dreves. Vmes so rastle smokve, limone in "Grapefruit" (jako okusno dragoceno in plemenito sadje). Ponekod so pobirali sadje z dreva, drugod je bilo pa drevje še v cvetju.

Vozili smo se dva dni po zemljišču naše družbe. Razkazali so nam zemljišča, ki so že prodana ali so pa naprodaj. Tretji dan smo se odpravili v Sandfort, ki je najprikladnejše zemljišče v Ameriki za pridelovanje zelene. Na potu smo se dotaknili nekaterih malih mest. Lake Helen ima dve žagi in tovarne izdelujejo, kar potrebujejo farmarji. Mestece leži ob majhnem jezeru. Orange City ne nosi zastoj tega imena, ker ga obdajajo kroginkrog oranžni nasadi.

Ko smo prišli v Sandfort, je bila že tema. Odšli smo v restavracijo večerjati, kjer smo vprašali tudi za prenočišče. Z gospodarjem smo se kmalu seznanili. Povedali smo mu, da smo doma iz Avstrije, na kar se je on predstavil kot ogrski Švab, ki je pred 24 leti sem prišel kot siromak iz domovine. Nadalje je razloževal, da je na dveh akrih napravil \$1250 čistega dobička. Sadil je salato, redkvico in čebulo.

Ko sem zjutraj vstal, sem zagledal lepo jezero, ki je blestelo v jutranjem solnčnem svitu. Po zajuterku smo se odpeljali z avtomobilom gledat farme. Na farmah, ki obsegajo po 30 akrov, je bilo po pet hiš na njih, v katerih prebivajo črne, ki delajo na farmah. Neki farmar nam je pravil, da je pridelal na desetih akrih za \$18.000 zelene. Zdaj ima na njih fižol in koruzo. Govorili smo tudi z gospodom Chappellom, ki je začel pred leti z enim akrom, danes jih lastuje pa 50. Tu stane neobdelana zemlja 3 do 4 sto dolarjev akter, obdelana po \$1000 do \$1500. Naša zemlja v Sandfortu, ki je boljša, pa stane le \$25 akter in vsakdo ima čas 3 leta in 4 mesece, da jo plačuje. Brezdvomno bo naša zemlja stala v 4. ali 5. letih \$150 do \$200 akter.

Ogrski Švab je bil pred 24. leti siromak, danes pa cenijo njegovo premoženje na 150 tisoč dolarjev. Ako bi bil delal v rudniku ali tovarni, bi bil še vedno revež — suženj kapitalistov.

Dne 7. aprila smo se vrnili v Frontenac, Kans., ker me je čakalo novo razočaranje. Zapustila me je žena. Prodal sem vse, kar je bilo mojega in se nastanil v Pittsburgu, Kans.

Sredi maja sem odpotoval v Chicago, kjer je glavni stan naše zemljiščne družbe. Ker je deževalo, sem se nastanil v nekem nemškem hotelu nasproti kolodvoru. Drugi dan sem šel obiskat uredništva naših slovenskih listov. Seznanil sem se z g. M. V. Kondo, Šavsem, Podbojem, Godino, Verderbarjem, Zavertnikom, Martinom Potokarjem in drugimi. Povsod so me sprejeli prijazno. Posebno Martin Potokar me je gostoljubno sprejel v svojem salonu. Vsi Slovenci, s katerimi sem se sezšel, živijo sredi česke naselbine. Vprav česka naselbina dokazuje, kaj zmora narod, ako je složen. Na zapadu se vrsti trgovina za trgovino s českim napisom, vmes imajo delavci svoje hiše, z majhnim vrtom v ozadju. Samoposebi se razume, da smo povsod veselo

kramljali med seboj, kakor da bi bili že stari znanci. Priznati moram, da so čikaški Slovenci res ljudni ljudje.

Seveda ure hitro minevajo med takimi ljudmi in kmalu je napočil čas ločitve. Odpraviti se je bilo treba na glavni stan družbe in potem na kolodvor. Spremila sta me bartender g. M. Potokarja in še neki drugi prijazen fant do glavnega stana naše zemljiščne družbe, odkoder sem lahko našel na kolodvor.

Anton Flori

General Agent Florida Land Co. (Advertisement)

Skrbna mati.

Ga, Frančiška Lebeda iz Holand, Mich., je gotovo prav skrbna mati, sodeč po naslednjem pismu: "Prosim, pošljite mi pol tucata steklenice Trinerjevega ameriškega zdravilnega grenkega vina. To je res dobro zdravilo, ki bi se moralo nahajati v vsakem gospodinjstvu. Vaš nasvet in ta lek sta me ozdravila, za kar izvolite prejeti mojo prisrčno zahvalo. Dva mala dečka imam in brž ko zapazim, da jima jed ne diši kakor običajno, jima dajem nekaj dni po žličico Trinerjevega vina pred vsako jedjo in vse je zopet v redu". Matere lahko preprečijo mnogo bolezni, ali jih brž ozdravijo, ako se ravna po tem nasvetu. To zdravilo je dobro za mlade in stare. Brž, ko opazite kako nerednost ali kako neprijetnost, pričnite uživati Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. V lekarnah. Jos. Triner, 1333—1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Spomnite se na Trinerjev limiment pri revmatičnih in nevralgičnih bolečinah. Vaš lekar Vam ga preskrbi. (Advertisement)

KJE JE FRANCO NEDELJA? Pred 7. leti je bival nekje v Chicago, Ill. Doma je iz Radeč pri Zidanem mestu na Delenskem. Prosim cenjene rojake, ako kdo ve zanj, da mi naznani njegov naslov, ali naj se pa sam javi, kot bivši prijatelj. Franc Lipoglavak, doma iz Boštenja, sedaj naslov št. 20 — 36th Street, Milwaukee, Wis. (Advertisement)

Veliki Slovensko-Angleški Tolmač, obsega slov.-angl. slovnico, razgovore, pisma in navodilo kako postati državljani poleg največjega slov.-angl. in angl. slov. slovarja. Knjiga je nujno potrebno vsem onim, ki se res želijo naučiti angleščine. Cena v platnu trdo vezana (420 strani) je \$2. ter se dobi pri V. J. Kubelka, 538 W. 145. St., New York, N. Y. (Advertisement)

SLOVENSKE FARMARJI IN VRTNARJI POZOR! V zalogi imam **KRANJSKE KOŠE**, kranjska in koroška klepišča.

Cene so sledeče: Kosa en dolar, klepišča (ena garnitura) en dolar, srp 35 c, kosišče 50 c, obroček za pritrditev kose h kosišču 15 c, motika za vrtno delo 35 c, osla ali brusni kamen 25 c.

John Doleno, Presto Pa., Bx 23. (Advertisement)

TRPEČE ŽENSKE

Ženske, ki trpijo bi morale čitati sledeče pismo, katerega smo pred kratkim prejeli:

"Bila sem tako bolna, da nisem smela zapustiti postelje dokler nisem pričela rabiti Severov Regulator, toda sedaj sem popolnoma zdrava, ter lahko opravljam svoje delo kakor sem ga predno sem bila bolna opravila."

Mrs. BARBARA VACHAL,
R. No. 1, Box 11, Ross, N. Dak.

Severov REGULATOR

je uspešna tonika in zanesljivo zdravilo zoper ženske bolezni in nerednosti. Cena \$1.00 v vseh lekarnah ali pa od nas po sprejetju cene.

Čitajte našo knjižico "zdravje za ženske", katere je ovita okoli vsake steklenice Severovega Regulatorja in katero pošljemo na katerikoli naslov zastoj.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

PRODAJAM ZEMLJO V SOLNČNI FLORIDI!

Vi lahko kupite eno naših farm v Floridi iz vaših prihrankov \$5.00 na mesec ali 17c na dan. Samo 7 milj do jezera Ashby, Volusia county, Florida. Na razpolaga imamo fino zemljo, katere cena bo v par letih še enkrat večja. Precej Slovencev je že kupilo zemljo od mene. Potrebujem dobre in vestne agente. Pišite za pojasnila:

ANTON FLORI,

GENERAL AGENT FLORIDA ZEMLJE,
406½ N. Broadway, Pittsburg, Kans.

B. WEIS & CO.

Destilater in uvažalec

Trgovec z vinom in žganjem na debelo

Kentucky Viskija vsake vrste. Edini prodajalec grenčice "ROOSTER"

1221 Blue Island Av., Chicago, Ill.

OBLEKE

Najnovjšega spomladanskega in poletnega kroja za

odraslene može in mladeniče

v največji izbi in najboljše kakovosti

\$7.50 do \$25.00

Vogal Blue Island Ave. in 18. ul.

Jellinek in Mayer vlastnika

Frank Stonich,

brat zlatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom širom Amerike.

Kadar potrebujete ali kupujete zlatino n. pr. ure, verižice, prstane, broške itd., se obrnite name, ker boste dobili blago prve vrste.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam znake, prstane, priveske, broške raznih jednot in svez

FRANK STONICH,

7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 605, CHICAGO, ILL.

Farme Farme Farme

Krasne ceste, šola in cerkev blizo. Najboljša zemlja za poljedelstvo, zdrava pitna voda kot na gorenskem! V bližini tovarne, kjer se lahko dobi delo. Zelo ugoden trg za farmarske pridelke. Blizo u Chieaga in Milwaukee.

Izrabite ugodno priliko in kupite zemljišče od nas!

Cena akru je od 14 dolarjev naprej. Eno tretjino je treba plačati takoj, za ostalo vas počakamo po pogodbi.

Vprašajte za ceno zemljišč pri nas, predno se obrnete drugam.

Pišite za podrobnosti takoj. Ne odlašajte, ker cena zemljiščem gre vedno kvišku.

Česko-slovanska zemljiščna družba

3815 West 26th Street, Chicago, Ill.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE**Narodna Tiskarna**

2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

FRANK J. PETRU

JAVNI NOTAR

Posojila na zemljišča in zavarovalnica

Varnostne shrambe za denar in dragulje.

Najemlna \$2.50 na leto ali 5c na teden.

1443 West 18th St. blizo Laflin ulice.

Zastopnik sledečih stavbinskih in posojilnih društev.

Krajsko, Češko, Hrvatsko stavbinsko in posojilno društvo.
Prvo Hrvatsko stavbinsko in posojilno društvo.
Benatky-ovo stavbinsko in posojilno društvo.
Hrad Rabi stavbinsko " " "
Unjsko stavbinsko " " "

Zemljišča in hiše na prodaj v vseh krajih mesta.
Denarna posojila proti niskim obrestim.
Zavarovanje proti ognju pri najboljših družbah.

Ustanovljeno leta 1900

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue

vogal Loomis ulice

Chicago.

VLOŽENA GLAVNICA \$1,850,000.00

JAN KAREL,
PREDSIEDNIK.

J. F. ŠTEPINA,
BLAGAJNIK.

Naše podjetje je pod nadzorom "Clearing House" čikaški bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi vloge poštne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J. Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure dopoldne do 12 ure popoldne. Denar vložen v našo banko nosi tri procenote. Bodite uvvereni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

Frank Sakser

Glavni urad: 82 Cortlandt St.,

NEW YORK, N. Y.

Podružnica: 6104 St. Clair Ave.,

CLEVELAND, O.

Pošilja

Prodaja

DENARJE**PAROBRODNE**

v staro domovino

LISTKE

potom c. kr. poštne

za vse prekmorske

hranilnice na Dunaju; hitro

parobrodne družbe po izvornih

in ceno.

cenah.

Tisoče Slovencev se vedno obrača na to staro tvrdko, a nihče ne more tožiti o kaki izgubi.

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.

Zastave, regalije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društva in jednote.

DELO PRVE VRSTE. CENE NIZKE.

Slovenske cenike pošljamo zastoj.

F. Kerže Co. 2616 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois